

Közösségi Katalizátorok a Transzformatív Gazdaságért

Részvételi Akciókutatási jelentés
Európa négy perifériális különböző vidéki területéről

“A Transzformatív Gazdaság Értelmezése”

2021 Július

Palma Nana

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Az Európai Unió
Erasmus+ programjának
társfinanszírozásával

Tartalomjegyzék

1. Előszó és köszönetnyilvánítás	3
2. Transzformatív Gazdaság	4
2.1. "A talaj előkészítése" a Transzformatív gazdaság befogadására – bevezetés:	4
2.2. A Transzformatív Gazdaság Elméleti "Tája"	6
2.2.1. Transzformatív gazdaság definíciója	6
2.2.2. Feminista Közgazdaságtan és a gondoskodásra alapozott Gazdaság	7
2.2.3. Szociális és Szolidáris Gazdaság	8
2.2.4. Agroökológia és Élelmiszer-önrendelkezés	8
2.2.5. "Commons" és Közös rendelkezésen alapuló Gazdaság	9
2.2.6. Vissza az Transzformatív Gazdasághoz	10
2.2.7. Integrál Elmélet- A Négy Kvadráns	11
2.2.8. Elméleti szintézis	13
2.3. "Közös érzékelés" – A négy esettanulmány kiválasztása a Európából periférikus területeiről	16
2.4. A R.A.K. folyamat "Identitása" – Kutatási célok és szempontok	17
2.4.1. A kutatási célja	17
2.4.2. Konkrét Célkitűzések	17
3. Az "együtt-teremtési" folyamatunk módszertana	17
3.1. A Részvételi Akciókutatás folyamatának kialakítása	17
3.2. A Részvételi Akciókutatás forgatókönyve	19
3.2.1. "A talaj előkészítése" a részvételi közösségi találkozéhoz	19
3.2.2. Részvételi közösségi találkozó a Transzformatív gazdaságról	19
"A táj integritása" – Megfigyelés	19
1. Biorégiós Hatókör	19
"Közös érzékelés" – Megfigyelés	20
"Identitás megnevezése" – Reflexió	20
4. Nagy hatóerejű beavatkozási pontok (hatópontok) a Transzformatív Gazdaság biorégióiban	20
"Együtt-Tervezés" – Tervezés	21
5. Bioregionális "Aranytál 2025" (Backcasting)	21
6. Rendelkezésre álló eszközök / szükséges eszközök	21
"Regeneratív Életmód" – Cselekvés	21
7. Észrevételek és elérhetőségek felrajzolása	21
8. "Ugrás az elkötelezettségbe"	22
4. "Regeneratív" eredményeink és diskurzusaink	22
4.1. "A talaj előkészítése"	22
4.1.1. Kérdőív Transzformatív Gazdaságról	22

4.1.2. TG Interjúk (Canvas)	25
Délnyugat-Algarve (Portugália)	25
4.2. Tájékoztató	28
4.2.1. Közösségi találkozó_Biorégiós Hatókör	28
4.3. Közös érzékelés	30
4.3.1. Közösségi találkozó_Bioregionális TG Sugárdiagram	30
4.3.2. Közösségi találkozó_Kalapcsere	35
4.4. Identitás Megnevezése	37
4.4.1. KT _ Nagy hatóerejű beavatkozási pontok (Hatópontok)	37
Madonie-hegyi park (Szicília)	38
4.5. Közös tervezés	41
4.5.1. Közösségi találkozó_Biorégiós Aranytál 2025 (Backcasting)	41
4.5.2. Közösségi Találkozó_Eszközök (erőforrások) – Meglévők és szükségesek	46
Délnyugat-Algarve (Portugália)	46
4.6. Regeneratív Életmód	48
4.6.1. KT_Rajzold fel a meglátásaid és elérhetőséged	49
4.6.2. KT_Ugrás az elköteleződésbe	49
4.7. #ÁLTALÁNOS ÖSSZEGRÖZÉS#	50
4.8. Visszajelzések a folyamatról	52

1. Előszó és köszönetnyilvánítás

Ez a jelentés részletesen bemutatja a "Közösségi katalizátorok a transzformatív gazdaságért" projekt első szakaszának folyamatát és eredményeit, amelyet az ERASMUS+ KA2 programja finanszírozott, a 2020-1-HU01-KA204-078850 projektkód alatt. A részvételi akciókutatási fázist a hat projektpartner közül négy közösen tervezte és egyidejűleg hajtotta végre négy vidéki régióban, Európa különböző perifériáin: Profilanthrop Egyesület (Magyarország); Palma Nana (Olaszország); Projecto Novas Descobertas & Orla Design (Portugália) és Nuria Social (Spanyolország). Az ERASMUS+ finanszírozásán kívül ez a tanulmány az egyes esettanulmány-régiókban megkérdezettek aktív részvételének köszönhető:

Algarve, PORTUGÁLIA	MAGYARORSZÁG	Madonie, OLASZORSZÁG	La Garrotxa, SPANYOLORSZÁG
Izzi Market; Flores do Barlavento; Lavrar o Mar; Monte da Casteleja; Rota Vicentina; Viv'ó Mercado; Caldeira negra; João Matias Santos; Salema Eco-Camp; Cooperativa da Terra;	Mindenegyüttmegy Egyesület; Kunbábonyi Tízek Közösségi Szövetkezet; Nyíregyházi Kosár; Gólya Szövetkezet; Szatyorbolt és Szatyor Egyesület; Nyimi Öko Közösség; Szolidáris Gazdaság Központ; Magyar Permakultúra Egyesület; Pécsi Kosár Közösség	Chi semina raccoglie; Gesualdo Faulisi; Vallone Wilderness; Catalizzatori di comunità per le economie trasformative	Associació d'Empreses EURAM Garrotxa; Artiga Coop, SCCL; Agència d'Innovació i Desenvolupament de la Garrotxa; SAT La Vall d'en Bas, Cooperativa Verntallat; cacau pastisseria; Associació de Creadors de la Garrotxa, La lera; FuturOlot; CercleGarrotxa-Ripollès; Resilience Earth SCCL; Ecoarxa Garrotxa

Legmélyebb hálánkat azonban bolygónknak fejezzük ki, amely fenntart és inspirál minket, és négy régióink őseinek, akik ugyanezt teszik.

Köszönjük, grazie, obrigado és gràcies,

A Közösségi Katalizátorok csapata.

2. Transzformatív Gazdaság

2.1. "A talaj előkészítése" a Transzformatív gazdaság befogadására – bevezetés:

A gazdaság az emberiség bolygón való jelenlétének késői időszaka óta nagymértékben kapcsolódik a kizsigerlő gondolkodásmódhoz, különösen azon közösségekben, melyek a természetet valami "rajtunk kívülinek" tekintik, valami különállónak, amit el lehet venni, fel lehet tární, és pénzügyi haszonra lehet fordítani. A városok megjelenésével ez a felfogás nagymértékben elterjedt, és az Élet körforgásához való tartozás tudatossága megkérdőjeleződött, ami óriási hatással van az Élet Szövedékére, amelynek mindannyian részei vagyunk. Ezt az illúziót a legtöbb gazdasági diskurzus olyannyira átvette, hogy sokak szerint most az Antropocén korban élünk, amely a geológiai idő nem hivatalos egysége, és a Föld történetének legutóbbi időszakát írja le. Azt a korszakot, amikor az emberi tevékenység jelentős hatást kezdett gyakorolni a bolygó éghajlatára és ökoszisztémáira, ami az emberi jelenlét degeneratív ciklusaihoz vezetett ezen a bolygón, amelyen oly sok más lényel osztozunk.

Ezt a gondolkodásmódot nagymértékben elősegítette az a tendencia, hogy a gazdasági diskurzusban és gyakorlatban egyetlen narratívát próbálnak találni, amely exportálható, széles körben alkalmazható, adaptálható és képes gyarmatosítani a földjeinkkel való bánásmód és a megélhetésünk biztosításának bármely más működési formáját. Ennek a paradigmának az átalakítására van óriási szükség, olyanra, amely a sokszínűséget és pluralizmust ünnepli a földekkel való gazdálkodás módozatain belül, valamint az életképes és regeneratív megélhetés megteremtését, amelynek középpontjában a közösségi értékek és a Föld iránti szeretet áll.

Az "ökológia" és a "gazdaság" (angolul "ecology" és "economy") szavak eredete ugyanabból a görög gyökből, az "oikosz" szóból származik, amely otthon jelent. Az otthon mindig a kölcsönösségen, testvériségen, és együttműködésen alapuló mély és összetett kapcsolatok helye. A "logosz" jelentése tudás, a "nomosz" pedig irányítás, "menedzsment". Az ökológia tehát az otthonról való tudás, a gazdaság pedig az otthon gondozása. Hogyan gondozzuk az otthonunkat?

A vidéki régiók világszerte reménytelileg jövőt kínálnak, mivel kulcsszerepet játszanak a földek gondozásában és a környező lakosság élelmezésében, mivel tudatában vannak az ökológiai korlátoknak és a természeti világgal való hosszú távú kapcsolatoknak. Emellett a vidéki közösségek kis méretük miatt termékeny talajt biztosítanak a helyhez kapcsolódó alternatívák kipróbálásához, amelyek gyorsított társadalmi és ökológiai változásokat katalizálhatnak.

Ez a Részvételi Akciókutató (RAK) folyamat egy korábbi projekt (Közösségi Katalizátorok a Regeneratív Fejlődésért) eredményeire építkezik, ahol az egyes régiók esetében az ökológia (vagy bioszféra) kategóriába eső Fenntartható célok állapotára vonatkozó ismereteket térképeztük fel az ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok "esküvői tortájának" rétegei alapján (Rockström és Sukhdev, 2016). Most arra helyeztük a hangsúlyt, hogy a közösségek hogyan alkalmazzák az innovációkat a Tájak és biorégiók kezelésében, az általános gazdasági gyakorlatok átalakításának különféle megközelítései révén.

Ennek fényében ezt a RAK-folyamatot a Közösségi Katalizátorok a Regeneratív Fejlődésért Toolkit (eszköztár) alapján építettük fel, amelyet az említett korábbi projekt keretében hoztunk létre, és amely a "WeLand – A hely értelmezése" regeneratív tervezési gondolkodási folyamatot használta. A célunk az volt, hogy olyan alternatívákat dolgozzunk ki a gazdálkodási módszerekre vonatkozóan, amelyek a földhöz fűződő szoros viszonyból és az egyes helyekkel való kapcsolatépítésből erednek, ahol a kezdeményezések az átalakító tevékenységüket fejlesztik.

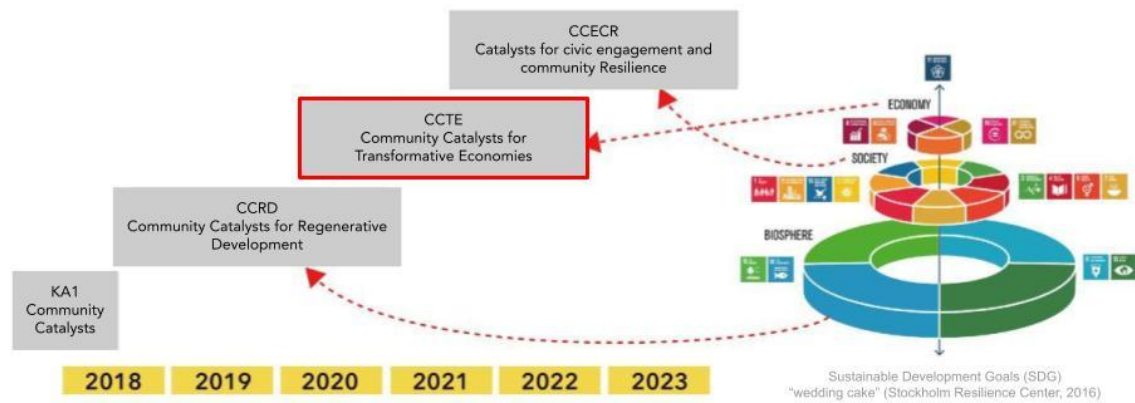

Image 2: Community Catalysts project lifecycle sequence of projects

A kutatás 2020 októberétől 2021 júniusáig tartott, és a hagyományos Részvételi Akciókutatási módszerek és a "WeLand – A hely értelmezése" regeneratív tervezési gondolkodási folyamat kombinációját alkalmazta az adatgyűjtés, az eredmények elemzése és a regeneratív cselekvés ösztönzése érdekében az egyes biorégiókon belül. Ezt a RAK-ot négy vidéki régióban végezték Európa különböző perifériáin. A négy régiót olyan kritériumok alapján választottuk ki, amelyek értékelik mind a sajátosságaikat, mind a közös tulajdonságaikat és kihívásaikat. Így a négy vidéki régió a következő volt:

1. Atlanti-óceán partvidéke (Algarve, Portugália)
2. Kontinentális síkvidéki Európa (Magyarország).
3. Földközi-tengeri szigetvilág (Madonie, Szicília)
4. Mediterrán alpesi Európa (La Garrotxa, Katalónia)

Ez a jelentés ismerteti az elméleti keretet, a módszertani folyamatot, valamint a kutatási folyamat eredményeit és első következtetéseit. Az eredményeket és következtetéseket felülvizsgáljuk, és a projekt következő szakaszaiban felhasználjuk.

2.2. A Transzformatív Gazdaság Elméleti "Tája"

2.2.1. Transzformatív gazdaság definíciója

Még a 21. században is szenvedünk a neoliberais élcsapat által az 1980-as években megkezdett politikai és ideológiai manőverek következményeitől, amelyek évtizedekre az "Ügysincs más út" vasketrecébe zártak minket. Ez a ketrec, amelyet Thatcher, az erkölcsi konzervativizmus és a gazdasági neoliberalizmus keserű kombinációjának megtestesítője fogalmazott meg, és amely mind a mai napig kísért és hatással van ránk.

A 2007-ben kirobbant globális pénzügyi válság – amely pontosan a fennálló politikai hatalmak és a pénzügyi elitek közötti, a tőkefelhalmozásra törekvő összejátszás gyümölcse – rámutat a jelenlegi gazdasági rend újragondolásának szükségességére. A világ minden tájáról hallható névtelen hangok sokasága – a mexikói Indignados (felháborodottak) forradalomtól az Arab Tavaszon át az Occupy mozgalomig – egy olyan kiáltásban egyesült, amely a fennálló rendszer megbuktatását követeli.

A külső beavatkozás hiányát ezekben a mozgalmakban egy ki nem mondott mélyáramlat kíséri, amely a globalizációellenes mozgalom "Létezhet más világ" maradványaira, valamint olyan régóta fennálló történelmi hagyományokra épül, mint a kooperativizmus és a közösségi gazdaságok. A kezek és elmék egész serege, akik az itt és most új életformák kialakítására, új gazdaságok – a munka, a lakhatás, a fogyasztás és az együttélés – kifejlesztésére vállalkoznak a késő kapitalizmus rendszerével szöges ellentétben álló alapokból, anyagokból és kultúrákból, megmutatják, hogy másképp is lehet élni, annak ellenére, hogy ezt a szabad piac szűk határain kívül kell megtenni.

Ezek az alternatív gazdaságok, amelyek az elmúlt években az elit (és sajnos a tömegek) radarja alatt kitartóan növekedtek, most kezdenek erőre kapni. Az egyik fő kihívás, amellyel ezen az úton szembesülnünk kell, a közös narratíva hiánya – egy olyan holisztikus vízióé, amely lehetővé teszi számunkra, hogy azonosítsuk és egyesítsük a különböző álláspontokat, és összegyűjtsük őket egy olyan keretrendszerben, amely egyszerre szélesebb körű és összekötő az egész transzformatív társadalmi-gazdasági életben.

Ez a közös narratíva nem csak azért kulcsfontosságú, hogy megmutathassuk egységünket, hanem azért is, hogy leleplezzük azokat a projekteket, amelyek nem tesznek mást, mint új zászló alatt újra feltalálják a neoliberais gondolkodást, valamint hogy szembeszálljunk a szélsőjobb oldalon megjelenő veszélyes és hangos szörnyűségekkel.

A transzformatív gazdaság tehát a társadalmi-gazdasági átalakulásra vonatkozó azon kezdeményezések egységesítő fogalma, amelyek ugyanarra a horizontra mutatnak. Ezt a horizontot a pluralitás és a regeneratív folyamatok alakítják ki, amelyek lehetővé teszik a helynek a jelen és a jövő nemzedékek iránti tisztelettel és gondoskodással való kezelését. Négy olyan mozgalom létezik jelenleg, amelyek egymással és más törekvésekkel összefonódva alkotják a transzformatív gazdaság "angyali körét":

- Feminista gazdaság, amely arra törekszik, hogy elmozdítsa a piacokat és a tőkét a társadalmi-gazdasági szerveződés életének középpontjából, és helyére az életet tegye, valamint minden olyan folyamatot, amely az életet fenntartható módon támogatja. Különös jelentőséget tulajdonít a gondoskodás gazdaságának, valamint a nők és a "nőiesnek" mondott értékek kulcsszerepének ebben a folyamatban.
- A szociális és szolidáris gazdaság a tisztességes kereskedelemmel és az etikus finanszírozással épül a szövetkezeti rendszer és a szociális piacok alapjaira. A hagyományos szociális gazdaságot az önszerveződés új gyakorlataival és a gazdaság demokratizálásával keveri az üzleti élet minden kapcsolatába, a profit hajszolása helyett a szükségletek kielégítését szolgáló javak és szolgáltatások nyújtásával.
- Az agroökológia és az élelmiszer-önrendelkezés mozgalma, kulcsszerepet játszik az agrár-élelmiszeripari modellnek, mint az élet fenntartásának alapvető elemének újragondolásában, amely a Földhöz és a természeti ciklusokhoz való viszonyunkat is

újraértelmezi. Ez a küzdelem kapcsolja össze a föld védelméért folytatott valamennyi küzdelmet a szociális ökológiával és az olyan mozgalmakkal, mint a Nemnövekedés.

- A Commons vagy közös rendelkezésen alapuló gazdaságnak három nagy alcsaládjára van: a városi commons, természeti commons és digitális- és termelt érték. Mindegyik a közösségi irányításon alapul, megtörve az állam-piac kettősséget, mint a gazdasági rendszer erőforrásainak termelésére, irányítására és elosztására szolgáló egyetlen látható és legitim teret.

2.2.2. Feminista Közgazdaságtan és a gondoskodásra alapozott Gazdaság

A feminista közgazdaságtan a különböző gazdasági modellek kritikai tanulmányozása, amelynek középpontjában olyan gazdasági kutatás és közpolitikai elemzés áll, amely figyelembe veszi a gender szempontokat, és inkluzivitásra törekszik. A feminista közgazdasági kutatások nagy része olyan témákra összpontosít, amelyeket eddig elhanyagoltak a szakmában, mint például a gondoskodási munka tapasztalatai, a párkapcsolati erőszak, vagy olyan gazdasági elméletekre, amelyeket tovább lehet fejleszteni a nemi hovatartozás hatásainak és kölcsönhatásainak beépítésével, amilyen például a gazdaság fizetett és nem fizetett szektorainak figyelembe vétele. A feminista közgazdászok felhívják a figyelmet a hagyományos közgazdaságtanban jelen lévő társadalmi konstrukciókra, és megkérdőjelezzik annak pozitív hatásait és objektivitását. Rámutatnak, hogy a hagyományos modellek és módszerek mennyire elfogultak a férfiakkal kapcsolatos témák kirekesztő figyelembe vétele és a férfiakból kiinduló feltételezések egyoldalú előnyben részesítése miatt. Míg a közgazdaságtan hagyományosan a piacokra és az olyan maszkulin elképzelésekre összpontosít, mint az autonómia, az absztrakció és a logika, a feminista közgazdaságtan a gazdasági élet teljesebb feltárására szólít fel, beleértve az olyan "nőiesnek" mondott témákat, mint a család gazdaságtana, és a kapcsolatok, a gyakorlati jelenségek, és az érzelmek fontosságának vizsgálata gazdasági vonatkozásban. Mindezt a társadalom összes tagjának és nem csak az eliteknek a nézőpontból vizsgálva.

Először is, a nemek és osztályok közötti kölcsönösen egymásra ható kapcsolatot tárja fel, ahol az osztályt úgy határozza meg, mint egy személy vagy csoport viszonyát a többlet termeléshez, valamint annak felhasználásához és elosztásához. Másodsor, a legtöbb kortárs feminista politikai közgazdász a kapitalizmust nem csupán gazdasági rendszernek, hanem olyan intézményes rendnek tekinti, amely a kultúrát, a politikát, valamint a gazdaságot is formálja, azon alapvető tulajdonsága révén, hogy a többlet felhalmozást jelöli meg, mint fő mozgatórugót (Fraser 2014). A feminista politikai közgazdászok kritikát fogalmaznak meg ezzel a felhalmozási törekvéssel szemben, azzal érvelve, hogy ez nem egyeztethető össze egy olyan vízióval, amely az élet újratermelését helyezi előtérbe, a szó legtágabb értelmében (Bhattacharya 2017).

A gondoskodás az emberi és emberen túli élőlények szükségleteinek gondozásáról és kielégítéséről szól; ezek egészségéhez, jólétéhez, fenntartásához és védelméhez szükséges javak biztosításáról (Tronto 1993). A gondoskodás tudvalevően a kötődés, a rokonszenv, vagy a szeretet érzéséhez is kapcsolódik. Az interperszonális kapcsolatokban a gondoskodás gyakran azt jelenti, hogy olyanok jólétét biztosítjuk vagy segítjük, akik koruk vagy egyéb koraik miatt nem tudnak magukról gondoskodni.

Ezt a munkát az időintenzitás, a gondozottakkal kapcsolatos folyamatos erkölcsi kötelezettségek, és az a kényszer jellemzi, hogy a gondozási szükségleteket szünet nélkül, elhalaszthatatlanul kell ellátni. A gondozási munka végezhető fizetetlen munkaként a háztartásokban és közösségekben, vagy bérmunka formájában gyermekgondozási intézményekben, kórházakban vagy idősek otthonában. Empirikusan és globálisan ezt a munkát többnyire nők végzik, és társadalmilag "női munkának" tekintik (Budlender 2010). A férfiasság és a nőiesség szimbolikus rendje teszi természetessé a női munkának ezt a felfogását a gondozási ágazatban. A kapitalista és patriarchális társadalmakban a gondoskodási (reproduktív) munkát nem értéknak, hanem magától értetődő cselekvésnek tekintik. (Waring 1988, Beneria 2003). A gondoskodás nem csak a szeretet és a barátság aktusaként értelmezhető, hanem az emberi és nem emberi természeti világ közötti megfelelő kölcsönhatásként is, olyan gyakorlatok révén, amelyek tisztelettel elismerik a világ minden lényének létjogosultságát. A gondoskodás efféle cselekedetei élénk képzeletvilágot igényelnek, hogy újraépítsük, újból feltaláljuk és sajátunkká tegyük a megtapasztalt személyes és politikai életkörülményeinket (Escobar és Harcourt 2005).

2.2.3. Szociális és Szolidáris Gazdaság

A szociális és szolidáris gazdaság a gazdasági fejlődés etikus és értékalapú megközelítése, amely az emberek és a bolygó jólétét helyezi előtérbe a nyereséggel és a vak növekedéssel szemben. Ez egy olyan gyűjtőfogalom, amely a szociális és szolidáris gazdaságban működő vállalkozásokat és szervezeteket, különösen a szövetkezeteket, kölcsönösségre alapuló szövetségeket, egyesületeket, alapítványokat, nonprofit szervezeteket és társadalmi vállalkozásokat jelöli, amelyek sajátossága, hogy úgy termelnek árut, szolgáltatásokat és tudást, hogy közben gazdasági és társadalmi célokat is beteljesítenek, és elősegítik a szolidaritást.

A részvételiségre, a demokráciára és a szolidaritásra épülő elvei, értékei és gyakorlatai, valamint szociális és gyakran környezetvédelmi céljai révén a szolidáris gazdaság ellenállónak bizonyult a gazdasági válságokkal szemben. Ily módon olyan gazdasági kultúrák ösztönzésére épül, amelyek erős értékeket képviselnek, valamint olyan módokat és szervezeti struktúrákat határoznak meg, amelyekkel ezek az értékek megélhetőek, miközben erősítik a közösségek önállóságát és összekapcsolódását.

A növekvő egyenlőtlenségek, a környezet pusztulása és az általános gazdasági bizonytalanság idején a szolidáris gazdaság biztosítja a civil társadalom számára az eszközöket, hogy kielégítse szükségleteit. A szolidáris gazdaság ugyanis az általa kiszolgált közösség valóságával, kultúrájával és igényeivel összhangban álló árukat és szolgáltatásokat állít elő.

2.2.4. Agroökológia és Élelmiszer-önrendelkezés

Az agrorökológia az ökológiai elvek beépítéséről szól a mezőgazdasági rendszerek tervezésébe és kivitelezésébe. Az élelmiszertermelés alapvető részeként fogja fel és foglalja magában a természeti erőforrások hosszú távú védelmét. Ahogy az látható, neve az ökológia és mezőgazdaság szavak összeillesztéséből ered. Alapvető célja, hogy a mezőgazdaságot újra összekapcsolja a természetes ökoszisztémákban rejlő biofizikai, agrotechnológiai, gazdasági és filozófiai gyökereivel. Az agroökológia sokkal több, mint környezeti beavatkozás. Ez egy társadalmi mozgalom; amely segít felépíteni, megvédeni és megerősíteni komplex élelmiszer- és mezőgazdasági rendszereinket működése során.

Az agroökológia egy ígéretes alternatívája az ipari mezőgazdaságnak, amely képes elkerülni az input-intenzív termelés negatív társadalmi és környezeti következményeit. Az agroökológiai termelésre való áttérés azonban egy összetett kihívás, amelyhez a tudományos intézményeken kívül is sokféle tényező hozzájárulásra van szükség. Az

agroökológusok ezért olyan gyakorlatokon és magatartásformákon keresztül működnek együtt a hagyományos termelőkkel és az agroökológiai mozgalmakkal, amelyek biztosítják a természeti erőforrások és az ökoszisztéma szolgáltatások regeneratív felhasználását, és amelyek megfelelnek a társadalmilag igazságos élelmiszerrendszerek iránti igénynek. Az agroökológiai gyakorlatok mezőgazdasági termelők szintjén történő alkalmazása hozzájárul a kistermelők jövedelmének, élelmezésbiztonságának és az éghajlatváltozással szembeni ellenálló képességének növeléséhez.

Az agroökológia "az ökológia tudományát alkalmazza a fenntartható mezőgazdasági ökoszisztémák tanulmányozására, tervezésére és kezelésére" (Altieri 1995) Ezze együtt különböző megközelítéseket foglal magában a mezőgazdasági termelés aktuális kihívásainak megoldására. Bár az agroökológia kezdetben elsősorban a növénytermesztés és a növényvédelem szempontjaival foglalkozott, az utóbbi évtizedekben egyre inkább előtérbe kerülnek az olyan új dimenziók, mint a környezeti, társadalmi, gazdasági, etikai és fejlesztési kérdések, és különböző frontokon helyi akciókat indítanak el. Ma az "agroökológia" kifejezés egyszerre jelent tudományos diszciplínát, mezőgazdasági gyakorlatokat és társadalmi-politikai mozgalmat.

Az élelmiszer-önrendelkezés olyan élelmiszer ellátási rendszerekkel foglalkozik, amelyekben az élelmiszertermelő, -forgalmazó és -fogyasztó emberek is hatással vannak az élelmiszertermelés és -elosztás mechanizmusaira és szabályozására. Ez ellentétben áll a jelenlegi vállalati élelmiszerrendszerrel, amelyben a vállalatok és a piaci intézmények irányítják a globális élelmiszeráramlást. Az élelmiszer-önrendelkezés a helyi gazdaságokat, a rövid ellátási láncokat, valamint a helyhez- és kultúrához kötött élelmiszerek, gyakorlatok és viselkedésmódok fontosságát hangsúlyozza. Az élelmiszer-önrendelkezés egy alapvető emberi jog az egészséges, kulturálisan kompatibilis és ökológiailag fenntartható módszerekkel előállított élelmiszerekhez, valamint alapvető jog a saját élelmiszer- és mezőgazdasági rendszereik meghatározásához. Az élelmezési rendszerek és politikák középpontjába azokat állítja, akik az élelmiszert előállítják, elosztják és fogyasztják, nem pedig a piacok és a vállalatok igényeit. Ezzel védi a következő generációk érdekeit és inklúzióját. Stratégiát kínál a jelenlegi nagyvállalati kereskedelmi és élelmiszer-ellátórendszer lassítására és lebontására, valamint a helyi termelők által meghatározott élelmiszer-, mezőgazdasági, állat-tenyésztési- és halászati javaslatok érvényesítésére. Az élelem-önrendelkezés a helyi és nemzeti gazdaságokat és piacokat helyezi előtérbe, és megerősíti a földművelők és családi gazdálkodók által irányított mezőgazdaságot, a kézműves halászatot, a pásztorok által irányított legeltetést, valamint a környezeti, társadalmi és gazdasági fenntarthatóságon alapuló élelmiszertermelést, -elosztást és -fogyasztást.

2.2.5. "Commons" és Közös rendelkezésen alapuló Gazdaság

A közjavak vagy Commons a társadalom minden tagja számára hozzáférhető kulturális és természeti erőforrások, beleértve az olyan természetes javakat, mint a levegő, a víz és az élhető Föld. Ezek az erőforrások akkor is közösek, ha magán- vagy köztulajdonban vannak. A közös javak olyan természeti erőforrásokként is értelmezhetőek, amelyeket emberek csoportjai (közösségek, felhasználói csoportok) kezelnek egyéni és kollektív megélhetés céljából. Jellemzően ez számos informális normát és értéket (társadalmi gyakorlatot) foglal magában, amelyeket egy irányítási mechanizmushoz alkalmaznak. A "Commons" úgy is meghatározható, mint az erőforrások nem állami vagy piaci irányításának társadalmi gyakorlata, hanem a felhasználók közösségének önrendelkezése, amely az általa létrehozott intézményeken keresztül saját maga kormányozza az erőforrásait.

Az olyan tudósok, mint David Harvey, a "commoning" (közös rendelkezés) kifejezést olyan igeként fogadták el, amely arra szolgál, hogy hangsúlyozza, hogy a közös javakat

inkább folyamatként és gyakorlatként, mintsem "egy bizonyos fajta dologként" vagy statikus egységként értelmezzük.

"A commons tehát nem úgy értelmezendő, mint egy bizonyos dolog, vagyontárgy vagy akár társadalmi folyamat, hanem mint egy változó és alakítható társadalmi kapcsolatrendszer egy adott, önmagát meghatározó csoport körében. Egy kapcsolatrendszer a ténylegesen létező vagy még létrehozandó társadalmi és/vagy fizikai környezetnek azon aspektusai között, amelyeket a benne szereplők életük és megélhetésük szempontjából kulcsfontosságúnak tartanak. Tehát valójában a commons a közös rendelkezés társadalmi gyakorlatát jelenti. Ez a gyakorlat társadalmi kapcsolatot hoz létre és valósít meg egy olyan közös területtel, amelynek használata kizárólag egy társadalmi csoport kezében van, esetleg részben vagy teljesen nyitott mindenki számára. A közös rendelkezés gyakorlatának középpontjában az az elv áll, hogy a társadalmi csoport és a vele kapcsolatban álló környezet közösként kezelt aspektusai közötti kapcsolat kollektív és nem árucikk jellegű, a piaci csere és a piaci értékelések logikája számára értelmezhetetlen."

Kiemelhetjük tehát azt a rendszerszintű összefüggést, amely a megosztott erőforrások (a commons erőforrásai), az azzal rendelkező közösség és a commoning, vagyis az ilyen erőforrások kezelésére való összefogás folyamata között fennáll. A commoning így egy újabb dimenzióval bővíti a közkincset, elismerve azokat a társadalmi gyakorlatokat, amelyek a közkincs létrehozásának és irányításának folyamatával járnak együtt. Ezek a gyakorlatok a közössel együtt rendelkezők számára a közös élet és cselekvés új módjának megteremtését hozzák magukkal, ami kollektív pszichológiai váltást jelent: hiszen ez egyúttal a szubjektívizálódás folyamatával is jár, amelyben a közhasználók közös alanyokként termelik ki önmagukat.

2.2.6. Vissza az Transzformatív Gazdasághoz

A gazdaság és maga az élet e különböző perspektíváiból egy közös perspektíva, egy közös cél világlik ki, amely két átfogó alapon nyugszik:

- A gazdaság rejtett arcainak láthatóvá tételére irányuló elszántságon: ezek a mozgalmak a közösség szerepét helyezik előtérbe az életkörülmények és a természeti rendszerek fenntartásában, a gondozási feladatokban és a közösségi kapcsolatokban. A plurális gazdaságot életre hívó tereket a piacgazdaság elhanyagolta, sőt gyakran szándékosan elnyomja, mivel az ellentétben áll az élet minden területét elüzletiesíteni igyekvő trendjeivel. Ugyanezen okból igyekeznek láthatatlanná tenni a fent említett mozgalmak megerősödését.

- Azon a szükségleten, hogy gazdasági tevékenységek középpontjába ezeket a nézőpontokat helyezzük: következésképpen már nem csupán arról van szó, hogy láthatóvá tegyünk azt, ami eddig láthatatlan volt, hanem arról is, hogy megvédjük és gazdasági életünk középpontjába helyezzük a természeti rendszerek, a gondoskodási feladatok és a közösségi hálózatok hosszú távú fenntarthatóságát. Mindezt úgy kell tennünk, hogy a gazdasági szervezetek formái a hatalom és az erőforrások egyenlő elosztásán alapulnak; tehát a profitra való törekvéssel szemben a szükségletek kielégítésére összpontosítanak, és demokratikus és átlátható módon történnek.

Ennek megfelelően megkülönböztethetünk két nagy tengelyt e közös narratíva sarokköve körül: az élet fenntarthatósága (a természet, a testünk és a közösségeink szempontjából) és a hatalom egyenlő elosztása (a termelési rendszerek különböző intézményeinek demokratikus és nem profitorientált megszervezése), szakítva a jelenlegi gazdasági rendben kialakult struktúrákkal és hatalmi kultúrával.

A transzformatív gazdaság azt akarják, hogy a közös életünk legyen az a tengely, amely körül a gazdaság forog, és hogy egyszer s mindenkorra véget vessünk a körülöttünk tanyázó, bukott kapitalizmus hegemoniájának.

Az ilyen vállalkozásokhoz olyan holisztikus megközelítés használata szükséges, amely erősíti az átalakító jellegű módszerek kollektív hatását, vagyis az életet fenntartó és a hatalmat szinergikusan elosztó gazdálkodási módok irányába történő elmozdulást. Úgy véljük, hogy ehhez az új típusú menedzsmenthez figyelembe kell vennünk az általa érintettek megélt tapasztalatait, az újra szerephez jutó, a tisztelet köré épülő pluralista kultúrákat, és a regeneratív gyakorlatok és magatartásformák kialakítását és megosztását. Ezek a folyamatok a rendszerszintű feltételek és a több léptékű hatás tudatában tudják támogatni a változást, tiszteletben tartva a helyi innovációt és hagyományt, valamint a globalizált szolidaritás meghonosítását.

Ezért, elismerve a korábban említett átalakító mozgalmakban jelenlévő sokszínűséget, olyan keretrendszer után kutatunk, amely megpróbálja felölelni ezeket a különböző mozgalmakat, és arra fókuszál, hogy azok hogyan tudják az egyes helyzetekhez a legalkalmasabb és helyileg leginkább beágyazott mintákat generálni.

2.2.7. Integrál Elmélet- A Négy Kvadráns

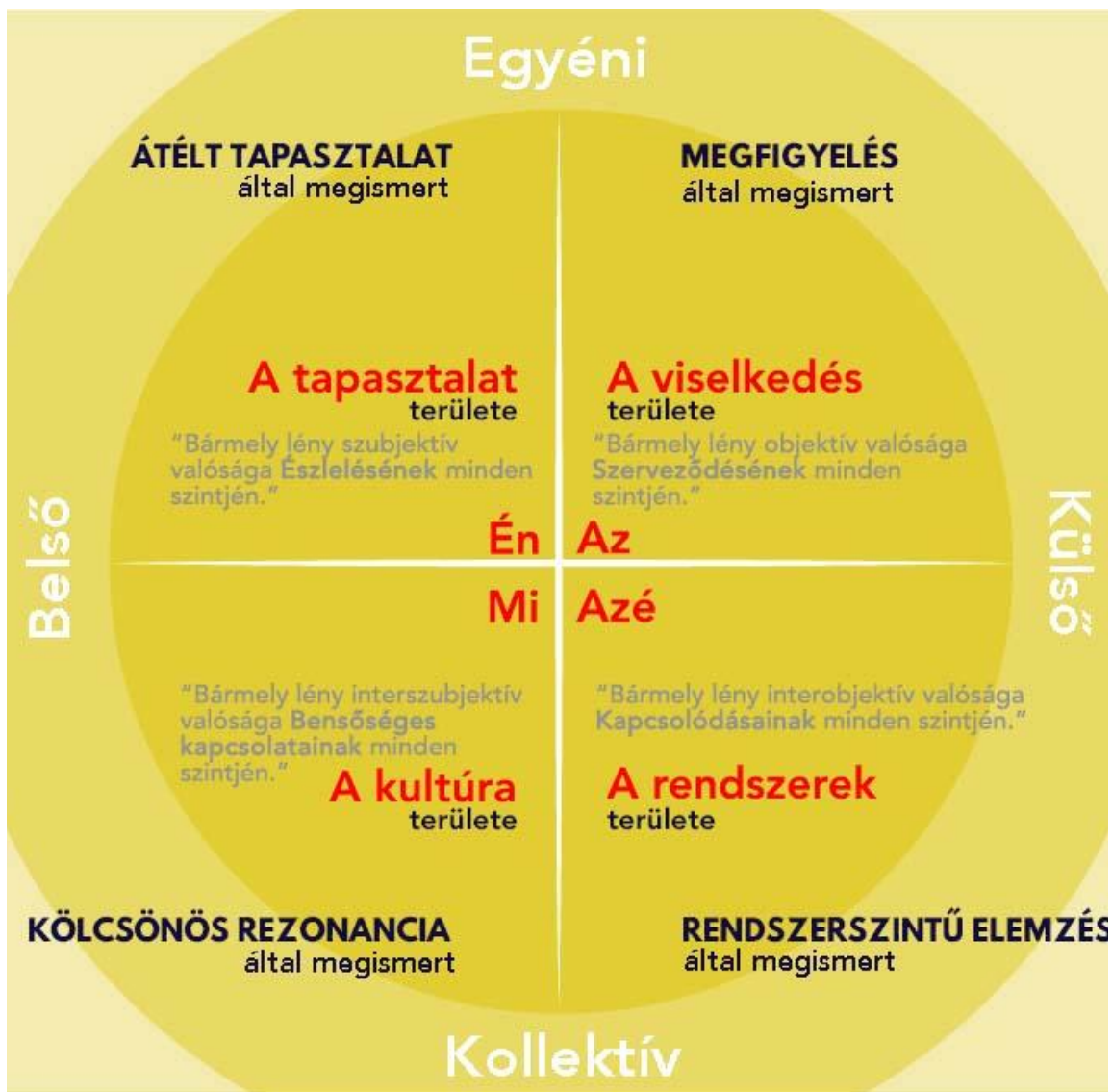
Ahhoz, hogy összesíthessük az eredményeket, melyek ebből a sokszínű és autonóm "mozgalmak mozgalmából" bukkanak fel, az integrál elméletet mint szintetizáló eszközt vettük alapul. Az Integrál szemlélet nem törekszik az elméletek normalizálására és egy definíció alá terelésére, hanem képes megragadni a pluralitást és az érintettek megélt tapasztalatait, az autonóm szerveződésből származó értékek és kultúrák, a mozgalmakban jelen lévő gyakorlatok és viselkedésmódok, valamint a mozgalmak beágyazottságából fakadó rendszerszintű kölcsönhatások és kapcsolatok sokszínű kifejezését.

Ken Wilber "integrálszelélete" egy átfogó mesterséges keretrendszer (metaelmélet), egy olyan elmélet, amelynek tárgya maga az elmélet, és célja a meglévő elméletek szisztematikus leírása. A szintetikus metaelmélet "egész eszmerendszereket osztályoz egy átfogó tipológia szerint". Wilber metaelmélete az 1970-es évek elején, A tudatosság spektruma (1977) című könyvének megjelenésével kezdődött, amely a keleti vallási hagyományokat szintetizálta a nyugati fejlődéslelektannal. Az utóbbi időben széles körben használják alapként más központi elméletek, például az ökológia, a pszichológia, a spiritualitás és továbbiak leírásához.

Az integrál elmélet által a valóság és a jelenségek feltérképezésére használt egyik fő megközelítés, amely az ilyen jelenségek aspektusainak integrálásával, nem pedig elkülönítésével foglalkozik, a Wilber (2007) által kidolgozott tartalomfüggetlen keret az AQAL (All-Quadrants/All-Levels) modell. Itt csak az "Minden Kvadráns" komponensre fogunk összpontosítani, és a "Minden szint" részt félretesszük. Elismerjük, hogy ennek a metaelméletnek a "Minden-szint" aspektusa káros tud lenni, hiszen olyan tudatszinteket is megbolygathat, amelyek véleményünk szerint további fejlesztésre szorulnak. Szeretnénk elkerülni a szétkapcsolódás és az elitteretés mintáiba való beleesést, és ez az oka annak, hogy az "Minden-szint" részt nem vesszük bele ebbe az elemzésbe. Viszont ebben a szakaszban a metaelmélet "Minden Kvadráns" részét széles körben relevánsnak tartjuk a Transzformatív Gazdaság valóságának és jelenségeinek feltérképezéséhez.

Ebben a modellben négy alapvető perspektíva kereteződik kvadránsokként azáltal, hogy a valóságot az egyéni vagy kollektív jelenségek belső vagy külső megnyilvánulásaira különíti el. Ezek a kvadránsok a jelenségek szintézisét szolgálják, és a valóságot kifejezési minőségekbe rendezik. Nem elszigetelt és szegmentált elemeknek tekinthetők, amelyek elkülönítik a jelenségeket, hanem az egész rendszerekre vonatkozó (holisztikus) megközelítés holonjainak, amelyek megpróbálják leírni a jelenségeket, és amelyekből a teremtés egészét érzékeljük. (Esbjörn-Hargens és Zimmerman, 2009) A négy kvadráns a következő:

- A szubjektív tapasztalati/intuitív perspektíva (Én), amelyet az érzékelt tapasztalat (egyéni-belső) által ismerünk; A szubjektív – vagy bal felső kvadránsban találjuk egyéni, belső tapasztalataink világát: gondolatainkat, érzelmeinket, emlékeinket, motivációinkat, lelkiállapotainkat, észleléseinket és közvetlen érzékeléseinket – más szóval az "én" terünket.
- Egy interszubjektív kulturális perspektíva (Mi), amelyet kölcsönös rezonancia által ismerünk (kollektív-belső); Az interszubjektív – vagy bal alsó – kvadránsban találjuk kollektív, belső tapasztalataink világát: közös értékeinket, jelentéseinket, nyelvünket, kapcsolatainkat és kulturális háttérünket – más szóval a "mi" terünket.
- A megfigyeléssel megismert objektív viselkedési perspektíva (Az) (egyéni-külső); Az objektív- vagy jobb felső- kvadránsban találjuk az egyéni, külső dolgok világát: anyagi testünket (beleértve az agyunkat is) és mindent, amit időben és térben láthatunk vagy megérinthetünk (vagy tudományosan megfigyelhetünk), gyakorlatokat, viselkedéseket – más szóval az "az" terünket.
- És végül: Egy interobjektív rendszerszintű/társadalmi perspektíva (Azok), amelyet a rendszerszintű elemzés (kollektív-külső) által ismerünk; Az interobjektív – vagy a jobb alsó – negyedben találjuk a kollektív, külső dolgok világát: rendszerek, hálózatok, technológia, kormányzat és a természeti környezet – más szóval az "azok" terünket.

2.2.8. Elméleti szintézis

A transzformatív gazdaság közös definícióját alkotó négy mozgalmat (feminista gazdaságok és a gondoskodás gazdasága; szociális és szolidáris gazdaság; commons és közös rendelkezés gazdasága; valamint agroökológia és élelmiszer-önrendelkezés) alaposan megvizsgálva azonosítottunk bizonyos vizsgálati mintákat és tulajdonságokat, amelyeket mindegyikük kifejez, és amelyek a többi mozgalomhoz képest ezekben nagyobb hangsúlyt kapnak. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy az ezen mozgalmak érdeklődése megmarad ezen minták vizsgálatánál, hanem azt, hogy a témafelvetéseikben ezek a minták erősebb hangsúllyal jelennek meg a transzformatív gazdaság holisztikus meghatározásához, és egyértelműen hozzájárulnak a mozgalmak mozgalmában jelen lévő kifejeződések sokféleségéhez. Azt is megállapítottuk, hogy szinergikus kapcsolat áll fenn e tulajdonságok és az integrálmélet által bemutatott kvadránsok között, ami arra készítetett minket, hogy elsősorban ezt az elméletet válasszuk a transzformatív gazdaság holisztikus koncepciójának kialakításához. Az összefüggések a következők:

- A Feminista gazdaságok és a Gondoskodás gazdasága nagy hangsúlyt fektetnek a gazdasági döntések által érintett valamennyi egyén, különösen a marginalizált közösségek és egyének tapasztalataira. Tevékenységeik középpontjában az életminőség javítása és az egyéneknek a társadalom aktív tagjaként való megerősítése áll, nemtől, etnikumtól és/vagy gazdasági helyzettől függetlenül: hangsúlyozva a jólétet, az érdekképviselést és a hatalmat, különösen a kirekesztettekét. Ez nem jelenti azt, hogy ez a mozgalom nem veszi figyelembe azokat a rendszereket, amelyekbe beágyazódik (mint például a strukturális erőszak), vagy nem foglalkozik a viselkedésbeli társadalmi változásokkal vagy az érték-alapú kultúrák és döntéshozatali folyamatok megerősítésével, éppen ellenkezőleg, a valóság ilyen területeire is széles körű hatást gyakorol. Ami azonban gyakran az ilyen mozgalmak erős motivációjaként jelenik meg és fejeződik ki, az a különösen a marginalizált egyének megélt tapasztalatainak megváltoztatása és az ilyen egyének tapasztalatainak tiszteletben tartása a gazdasági narratívák átalakításán belül. Ez az oka annak, hogy ezt a mozgalmat az "Én" kvadránsba (a Tapasztalatok tere – érzékelés által megismert – Szubjektív jelenségek) helyeztük a középpontba, amely ebből a központból tekint ki a jelenségek többi részére, és holonként hat az összes többi kvadránsra is.
- a szociális és szolidáris gazdaság (SZG) esetében a cél a gazdasági vállalkozások szervezéséhez kapcsolódó olyan értékek és elvek hangsúlyozása közös szervezeti struktúrák és folyamatok létrehozásában, amelyek megerősítik a kezdeményezéseken belüli együttműködési és kooperatív kultúrát. Az előző mozgalomhoz hasonlóan az SZG-t is erős kapcsolatok és innovációk fűzik a többi kvadránshoz. Ezt a mozgalmat a "Mi" kvadránsban (a Kultúra tere- a kölcsönös rezonancia által megismert – interszubjektív jelenségek) helyeztük el, de természetesen hatását a többi kvadránsban is kiterjeszti.
- Az "Agroökológia és Élelmiszer-Önrendelkezés" különösen az élelmiszer és egyéb termelés fenntartható/regeneratív, közösségi szintű biztosításának gyakorlatával, valamint az ilyen helyi gazdasági áramlási ciklusokat fenntartó és támogató fogyasztási magatartással foglalkozik. Ebben az esetben ezt a mozgalmat erősen cselekvésorientáltnak látjuk, és ezért az "Az" kvadránsban helyeztük el (viselkedések tere – megfigyelés által megismert – objektív jelenségek), ismét a többi kvadránsra is kiterjesztve a cselekvést.
- Commons és a Közös rendelkezés Gazdasága; végül ennek a mozgalomnak a témája egyértelműen a közösségi rendszerek és rendelkezés tudatossága, amely áthatja az "Oikosz"-t (közös otthonunkat), a levegőt, amit belélegzünk, az óceánokat, az ökoszisztémákat, azok funkcióival és javaival, a privatizáció előtti földeket, az

elővilágot, az éghajlatot, a létezőt és az emberiség útja során megosztott kollektív tudásbázist, valamint a jelenlegi emberi tudatosságon kívül jelen lévő összes tudás feletti rendelkezést. Egy ilyen rendszerszemléletű megközelítés helye egyértelmű volt az Integrál szemlélet kontextusában, az "Azok" kvadránsban (rendszerek tere – rendszer-elemzés általi megismerés – interobjektív jelenségek), persze a rendszerszemléletű fókuszról kiindulva a megosztás kultúráját is biztosítja olyan cselekvőképes viselkedésmódokon keresztül, amelyek hatással vannak az érintettek tapasztalataira.

Elismerve, hogy ezek a mozgalmak mindegyike átjárható az integrálmélet keretrendszerének különböző kvadránsain keresztül, úgy döntöttünk, hogy a részvételi akciókutatás (RAK) folyamatához létrehozuk a transzformatív gazdaság összes kvadránsra kiterjedő adaptációját. Áttekintettük az egyes mozgalmakat és azok erős megalapozó aspektusait, és a kvadránsokat tulajdonságaik és lényegük szerint átneveztük. Célunk az volt, hogy az ilyen mozgalmak átnevezésével és szétválasztásával kevésbé elfogultan értelmezzük és közelítsük meg a gazdasági narratívákat átalakító gazdasági vállalkozások széles körű bemutatását, függetlenül attól, hogy egy adott mozgalommal vagy ideológiával azonosítjuk-e őket. Ezért hoztuk létre a következő kvadránsokat:

- SZÁNDÉK ÉS GONDOSKODÁS később A GONDOSKODÁS CÉLJA; a tapasztalat és a motiváció hangsúlyozása bármilyen típusú átalakító kezdeményezés fejlesztése során.
- MÉLTÁNYOSSÁG ÉS SZOLIDARITÁS később MEGOSZTOTT KULTÚRA ÉS KORMÁNYZÁS; a kezdeményezésben rejlő értékrend, valamint az együttműködési kultúra és a közös szervezeti struktúrák kiemelése.
- ÖKO-SZOCIÁLIS CSELEKVÉS; a gazdasági narratívák és gyakorlatok újragondolása közben kialakított aktusok fókuszának kiterjesztésével úgy láttuk, hogy az agroökológia és az élelmiszer-önrendelkezés területét ki kell terjeszteni, hogy más cselekvőképes ökoszociális magatartásformákat és gyakorlatokat is magába foglaljon, mint például a tudatos vízgazdálkodás, a fenntartható és megfizethető lakhatás, a megújuló energiatermelés és -fogyasztás, hogy csak néhányat említsünk.
- KÖZÖSSÉG ÉS HELY később SZINERGIKUS PARTNERSÉGEK; annak a ténynek a megvilágítása, hogy minden kezdeményezés bizonyos helyeken épül fel, és a közösségben jelen lévő közös javakból profitál, valamint hogy a kapcsolatok vagy partnerségek átalakítják e közös javak egészségét és minőségét, különösen, ha a kezdeményezések között szinergiák jönnek létre.

Ezen keret vezérelte a részvételi akciókutatási folyamatunkat (RAK) és a következő fejezetben ismertetett négy periférikus vidéki európai régióban tapasztalt helyi gyakorlatok begyűjtését.

2.3. "Közös érzékelés" – A négy esettanulmány kiválasztása a Európából periférikus területeiről

Ez a projekt a "peremek" fogalmával határozta meg munkaterületét. A peremek a hierarchikus és centralizált rendszereknek olyan perifériáin keletkeznek, amelyekbe a rendszer nem képes elérni, és hatást gyakorolni. A peremek a társadalmi hierarchia határmezsgyéjén maradnak, és általában a rendszer központjához képest nagyobb bizonytalanság jellemzi őket. Ezzel szemben globális szempontból a peremek nagy fejlődési potenciállal rendelkező területeket jelentenek, mivel a strukturális erőszak merevsége itt nem olyan erőteljes, így teret enged a kreativitásnak és a természetes minták kialakulásának.

Ezért a Közösségi Katalizátor projekt kezdetén olyan régiókból választottunk partnereket, amelyek megfelelnek a következő kritériumoknak:

- Az Európai Unió peremországainak részét képezik.
- Saját országukban a peremterületek részét képezik.
- Részei egy egyértelmű és egyedi biorégióknak.
- Egyedi és periférikus kultúrához tartoznak.
- Nem olyan területhez tartoznak, amelyet nagymértékben érint a kizsákmányolás, ami a források hiánya miatt korlátozná a regeneratív fejlesztési projektek megvalósítását.

A fenti kritériumoknak megfelelő négy régió a következő:

1. Délnyugat-Algarve, PORTUGÁLIA

Vidéki Atlanti-óceán parti régió. Ez a tanulmány egy olyan régiót mutat be, amely egyedülálló és évezredek történelemmel rendelkezik, és amely Európa nyugati csücskében helyezkedik el. Gazdasága a szárított gyümölcsökre, a halászatra és a turizmusra épül.

2. MAGYARORSZÁG

Egy vidéki kontinentális síkvidéki régió. Ez a tanulmány olyan közösségeket, szolidáris gazdasági kezdeményezéseket mutat be, amelyek önszerveződően, gazdasági eszközökkel keresnek megoldást társadalmi és környezeti problémákra.

3. Madonie Szicília, Olaszország

Egy vidéki szigeti régió. Ez a tanulmány egy olyan régiót mutat be, amely saját dialektusát beszéli, és ősi és egyedi kultúrával rendelkezik. Egyértelműen periférikus övezet, ugyanakkor képes reagálni a területet érő hatásokra.

4. La Garrotxa Girona, SPANYOLORSZÁG

Vidéki mediterrán alpesi régió. Ez a tanulmány egy olyan hegyvidéki régiót mutat be, amely az Európai Unió által el nem ismert katalán nyelvet beszéli. Egyedülálló történelemmel és kellően aktív, de nem hosszú távú gazdasággal rendelkezik.

2.4. A R.A.K. folyamat "Identitása" – Kutatási célok és szempontok

2.4.1. A kutatási célja

Mivel a jelen rendszerre reagáló mozgalmak mozgalmáról van szó, a Transzformatív kezdeményezések által megújított minták közül sok még csak most van kipróbálás alatt, és most kezd gyökeret vetni helyszínének gyakorlati elemeibe. Ez lehetőséget és teret ad a különböző európai vidéki régiók közötti közös tanulásra és ezmeccserére, mielőtt olyan eszköztárat vagy mintákat javasolnánk, amelyek a mi külső szempontjaink szerint támogathatják a gazdasági narratívák átalakulását.

Célunk tehát egy olyan részvételi akciókutatási folyamat, amely figyelembe veszi az ilyen mozgalmak jelenlegi helyzetét a négy régióban, ugyanakkor erősíti a közösségi katalizátorok együttműködő kutatási konzorciuma által létrehozott módszertanokat. Olyan iteratív, releváns javaslat kidolgozására törekszünk, amely összhangban van az egyes vizsgált régiók igényeivel és fejlődési szakaszával, és olyan mintákat emel ki, amelyek átvehetők vagy inspirációként szolgálhatnak más vidéki periférikus európai kezdeményezések számára.

2.4.2. Konkrét Célkitűzések

1. Részvételen alapuló diagnózis felállítása arról, hogy a helyi kezdeményezések hogyan alakítják át a gazdasági narratívákat és gyakorlatokat.
2. Az egyes régiók fejlődési lehetőségeinek, korlátainak és erősségeinek kielemezése a transzformatív gazdaság összefüggésében.
3. A "Közösségi katalizátorok a regeneratív fejlődésért" című korábbi projektben létrehozott eszköztár prototipizálása, amely a "WeLand – A hely értelmezése" regeneratív tervezési gondolkodási folyamaton alapul, a részvételi akciókutatás módszertanához igazítva.
4. Az eszközkészlet, a tanterv, elméleti iránymutatások és a transzformatív gazdaság közösségi katalizátorai platformjának létrehozásához hasznos minták azonosítása.
5. A fenntartható fejlődési célok relevanciájának megfigyelése a transzformatív gazdaság kontextusában.

3. Az "együtt-teremtési" folyamatunk módszertana

3.1. A Részvételi Akciókutatás folyamatának kialakítása

A részvételi akciókutatás (RAK) az akciókutatás olyan megközelítése, amely a kutatás által érintett közösségek tagjainak részvételét és cselekvését hangsúlyozza. A világ megértésére törekszik azáltal, hogy megpróbálja együttműködően és reflektáltan

megváltoztatni azt. A RAK a tapasztalaton és a társadalomtörténeten alapuló kollektív érdeklődést és kísérletezést hangsúlyozza. A RAK-folyamatban "az elemző és cselekvő közösségek szintet lépnek, és olyan kérdéseket és problémákat vetnek fel, amelyek jelentősek mindazok számára, akik részt vesznek a kutatásban, mint társkutatók".

A RAK-ciklus egy olyan folyamat, amely a közösség tagjait arra hívja fel, hogy közösen vegyenek részt a folyamatos megfigyelésben (Megfigyelés), gyűjtsék össze ezeket a megfigyeléseket és gondolkodjanak róluk (Reflexió), tervezzenek meg egy, a vizsgált kontextusnak megfelelő cselekvési irányt (Tervezés), amely az adott kérdéssel kapcsolatos cselekvéshez vezet (Cselekvés). Mivel ismétlődő folyamatról van szó, a cselekvéseket további megfigyelés, folyamatos reflexió, további tervezés és folyamatos cselekvés követi.

Ezen RAK facilitátorai fontosnak tartották, hogy a folyamatot úgy strukturálják, hogy minden egyes rész egy lehetséges elemzendő mintát generáljon. A mintanyelvi folyamat ilyen módon történő prototipizálása a Közösségi katalizátorok a transzformatív gazdaságért projekt ezen szakaszát követő eszköztár létrehozását célozta.

E rendszerszintű vizsgálatok iteratív folyamatát is elismerve figyelembe vettük azt a tervezési folyamatot, amely annak az Erasmus-projektnek az eredménye volt, amelyben ez a konzorcium korábban részt vett (Community Catalysts for Regenerative Development Toolkit – CCRD).

Ehhez a RAK-folyamathoz két folyamatot egyesítettük: a "WeLand – A hely értelmezése" (CCRD) regeneratív tervezési gondolkodási folyamatot és a "RAK-ciklust". Mindkettő képes bemutatni a transzformatív gazdaság helyi megértéséhez szükséges folyamat iteratív jellegét, valamint a részvételre összpontosít, amely az egyes kérdésekben való cselekvéshez vezet.

3.2. A Részvételi Akciókutatás forgatókönyve

3.2.1. "A talaj előkészítése" a részvételi közösségi találkozóhoz

1. - Határozzuk meg annak a biorégióknak a határait, amelyhez hozzá kívánunk férni.
2. - Keressünk 8-10 különböző kezdeményezést, amelyek a transzformatív gazdaság területén releváns munkát végeznek.
3. - Küldjük el a transzformatív gazdaságról szóló kérdőívet a kezdeményezéseknek, és kérjük meg őket, hogy válaszoljanak. Ezután gyűjtsük össze és elemezzük az adatokat.
4. - Hívjuk meg a szervezetek képviselőit egy interjúra, amelyet a következő 3 mintát tartalmazó Canvas-sablon mentén vezessünk le: A szervezet területi hatása; A transzformatív gazdaság kérdőív eredménye sugárdiagramként a 4 transzformatív gazdaság kvadránsban belül a reflexióhoz; A kezdeményezés driver-ének közös meghatározása.

3.2.2. Részvételi közösségi találkozó a Transzformatív gazdaságról

Hívjuk meg az általunk megkérdezett szervezetek tagjait, és a kezdeményezések által érintett közösségi szereplőket, valamint a transzformatív gazdaság (TG) témája iránt érdeklődő nagyközönséget egy közösségi találkozóra. Az ilyen találkozók formája változatos lehet, bár azt javasoljuk, hogy interaktív kiállításként valósuljon meg, ahol az emberek különböző cselekvésre hívó projektek állomásai mellett haladnak el, hogy ott hagyják észrevételeiket és részt vegyenek e RAK-folyamat formálásában. Mindez a Mural (online platform) támogatásával online is megvalósítható. A javasolt állomások a következők (az egyes régiók helyi viszonyaihoz igazítva):

"A táj integritása" – Megfigyelés

1. Biorégiós Hatókör

- > Miért: A kezdeményezések által lefedett kollektív terület vizualizálása különös tekintettel a figyelmen kívül hagyott vagy túlságosan a figyelem középpontjába került területek bemutatására.
- > Hogyan: A terület térképének elkészítése. Kérjük meg a résztvevőket, hogy rajzolják fel azt a területet, amelyre a kezdeményezésük hatással van.
- > Eszközök: Térkép, filctollak, számítógép (online), Mural (szoftver).
- > Tippek: Hangsúlyozzuk a kezdeményezés valós hatását, azzal a céllal szemben amit a kezdeményezés csak szeretne elérni. Ezzel felhívhatjuk a figyelmet az elhanyagoltabb

eredményekre.

"Közös érzékelés" – Megfigyelés

2. Bioregionális TG sugárdiagram

> Miért? A biorégió fejlődési lehetőségeinek és erősségeinek vizualizálása és bemutatása a TG szempontjából, valamint az önreflexió ösztönzése.

> Hogyan: A TG-felmérés összesített eredményeinek bemutatása, az eredmények összevont sugárdiagram formájának kielemezésével, kiemelve a biorégióban jelenlévő fejlődési lehetőségeket és potenciális erősségeket. Kérjük meg a résztvevőket, hogy reflektáljanak a sugárdiagramra, és tegyenek azzal kapcsolatban megállapításokat..

> Mivel: Az összesített eredmények sugárdiagramjának kinyomtatott változata, flipchartok és filctollak.

> Tippek: válasszunk különböző színeket a különböző kezdeményezésekhez.

3. Kalapcsere

> Miért? Empátia kialakítása és a hangok és nézőpontok kiszélesítése, a kutatás sokszínűségének és befogadó jellegének növelése.

> Hogyan: Helyezzük el a biorégióban jelenlévő különböző szereplők (emberi és emberen kívüli) nevét külön papírlapokra. Válasszunk ki egyet, és szerepjátékban tegyünk fel releváns kérdéseket egy ilyen szereplő szemszögéből. (pl. Mi az én hozzájárulásom és hatásom a helyi gazdaságra?)

> Mivel: papír, a szereplők listája...

> Tippek: adjunk időt a gondolkodásra; segíthet ha körben ülve beszélgetünk, és mindenkire sort kerítünk; Használjuk az empátikus figyelem eszköztárait...

"Identitás megnevezése" – Reflexió

4. Nagy hatóerejű beavatkozási pontok (hatópontok) a Transzformatív Gazdaság biorégióiban

> Miért? A jövőbeli potenciális hatások és a kollektív cselekvés területeinek kiemelése.

> Hogyan: Egy gyors reflexiók kör után kérjük meg az embereket ,hogy nevezzék meg a lehetséges hatópontok kategória flipcharton, vagy helyezték el a TG kvadránsok különböző transzformatív gazdasági területeit. Bátorítsuk őket, hogy tegyenek pontokat arra a három területre, amelyek nagyobb hatást gyakorolnak a régióban. A közös kiemelés megmutatja a potenciális akciók prioritását.

> Mivel: Flipchart, filctollak, nyomtatott táblázat a 4 kvadránssal és a hozzájuk tartozó 3 lehetséges cselekvési területtel.

> Tippek: Hangsúlyozzuk, hogy azokat kell kiválasztani, amelyeknek a jelenlegi kontextusban a legnagyobb a hatása.

"Együtt-Tervezés" – Tervezés

5. Bioregionális "Aranytál 2025" (Backcasting)

- > Miért? Vázzuk fel azokat az utakat, amelyek a feltárt hatópontok aktiválásához vezetnek 2025-re.
- > Hogyan: Helyezzünk el a falon egy táblázatot 4 oszloppal, amelyekben 2022 és 2025 között minden év szerepel. Kérjük meg a résztvevőket, hogy a megfelelő oszlopba helyezik el a 2025-re elérni kívánt hatópontokat (célként). Kérjük meg őket, hogy vizualizálják és írják fel post-it-ekre az ilyen célok eléréséhez szükséges lépéseket, kezdve 2024-től, majd 2023-tól, végül a 2022-es évhez legközelebbi teendőket. Lépjenek hátra és gondolkodjanak a mostani tennivalókról.
- > Mi: papír vagy flipchart, filctollak, post-it-ek, Mural (online)...
- > Tippek: Kérjük az embereket, hogy legyenek olyan konkrétak, amennyire csak lehetséges.

6. Rendelkezésre álló eszközök / szükséges eszközök

- > Miért? A meglévő eszközök megállapítása és megünneplése, valamint a szükséges eszközök körének meghatározása
- > Hogyan: Helyezzünk ki két flipchartot a falra. Az egyikre a már meglévő eszközök kerülnek, a másikra pedig azok, amelyek nincsenek jelen, de szükség van rájuk a biorégióban, és amelyek segíthetnek a megálmodott projektek végrehajtását. Kérjük meg a résztvevőket, hogy nevezzék meg ezeket az eszközöket a megfelelő flipchartokon.
- > Mivel: Flipchartok, filctollak, Mural (online)
- > Tippek: Tekintsük át a hiányzó eszközöket, és nézzük meg, hogy vannak-e olyanok, amelyek rendelkezésre állnak, csak aki felírta nem tud róluk. Néha előfordulnak meglepetések.

"Regeneratív Életmód" – Cselekvés

7. Észrevételek és elérhetőségek felrajzolása

- > Miért? A kontextus szempontjából releváns egyéb témák és hozzáfűznivalók begyűjtése.
- > Hogyan: Helyezzünk el egy táblát vagy flipchartot, hogy az emberek leírassák észrevételeiket és elérhetőségeiket, hogy közvetlen visszajelzést kaphassanak, valamint lehetőség nyíljon egy agilis hálózat kialakulására a hasonló érdeklődéssel vagy kihívásokkal bíró emberek között.
- > Mivel: tábla, flipchart, post-it, filctollak.
- > Tippek: Bátorítsuk egymást a művészi önkifejezésre

8. "Ugrás az elkötelezettségbe"

- > Miért? A biorégióban lévő mozgatórugók aktiválása és megünneplése, és a következő egyéni lépések iránti elköteleződés.
- > Hogyan: egy emelvényről (tetszés szerint magas vagy alacsony) ugorjunk le és kiáltssuk ki az elkötelezettségünket. "Elkötelezem magam arra, hogy..."

> Mivel: egy emelvény, és az elköteleződés szándéka.

> Tippek: nem minden ember érzi magát kényelmesen, ha extrovertált módon kell kifejeznie magát, ezért a félénkebbek számára engedjük meg a csendes elmélkedést is ezen a ponton.

4. "Regeneratív" eredményeink és diskurzusaink

4.1. "A talaj előkészítése"

4.1.1. Kérdőív Transzformatív Gazdaságról

Délnyugat-Algarve (Portugália)

A Délnyugat-Algarve biorégió gazdasági szerkezetének átalakításával kapcsolatos munkával vagy érdeklődéssel rendelkező kulcsfontosságú kezdeményezések azonosítása után a felmérést 12 kezdeményezésnek küldtük el, akik meg is válaszolták azt. A kezdeményezések tevékenységek széles skáláját mutatták be; az alternatív valuták működtetői, integrált szövetkezetek; a szabadtéri turizmus és a művészetek területén működő civil szervezetek; ökoturizmus; alternatív termelői piacok; bio- és regeneratív farmok, hogy csak egy részét említsük. Az eredmények változatosak voltak, és ezekből az eredményekből egy sugárdiagramot készítettünk.

Mivel a felmérés arra összpontosít, hogy egy egyén vagy egy kollektíva hogyan látja saját kezdeményezését (kvalitatív felmérés), az eredmények inkább szubjektívebb értelmezést mutattak az egyes kezdeményezésekről. Részvételi-cselekvési kutatási eszközként a Canvas-alapú Interjúkkal az volt a cél, hogy diskurzust és közös elemzést indítson el a kezdeményezéseken belül, hogy előkészítse a terepet a további, konkrét kutatásokhoz (canvas, "vászon").

A felmérésre adott visszajelzések szerint a felmérés lendületet adott a transzformatív gazdaság témájának átgondolásához, és arra ösztönözte a kezdeményezőket, hogy befelé tekintsenek, és azonosítsák a transzformatív mintákat az egymással és a közösségi javakkal való interakcióikban. Egy gyakran felmerülő fejlesztési javaslat a válaszok skálája volt, amely

azáltal, hogy mindig ugyanazok és általánosak voltak, nem volt könnyen alkalmazható a kérdések mindegyikére.

Az összesített eredmények alapján egy eléggé teljes sugárdiagramot kaptunk, bár a felső kvadránsokban (cél és gondoskodás; ökoszociális cselekvés), amelyek leginkább a kezdeményezés egyéni rétegéhez kapcsolódnak, némileg több kapacitást tudtunk azonosítani, és a kollektív rétegben (méltányosság és szolidaritás; közösség és hely) némi teret fedeztünk fel a fejlődésre. Ezen eredmények egyik oka az volt, hogy a legtöbb kezdeményezés még mindig a fennállásának első éveiben, sőt, néhányan még első hónapjaiban vannak, és ilyenkor láthatóan a hangsúly még inkább a szervezet belső felépítésén van. Úgy véljük, hogy amint ezen kezdeményezések stabilizálódnak, a kollektív régióra gyakorolt hatásuk, valamint a transzformatív gazdaság kultúrájának megteremtésében való részvételük is erősödni fog.

Magyarország

Magyarországon a felmérést 9 szervezet tagjai töltötték ki. Ezek mindegyike működő szociális és szolidáris gazdasági szervezet, azaz szövetkezet, egyesület, vagy társadalmi vállalkozás. Profiljaik a következő témákat fedi le: közösség által támogatott mezőgazdaság, termelők és fenntartható életmódot gyakorlók hálózata, permakultúra, ökofalvak, és a Magyar Szolidáris Gazdasági hálózat facilitátorai. Szinte mindegyikük aktív tagja a magyar Szolidáris Gazdaság Hálózatnak. Az esetek többségében szervezetenként egy személy vett részt a folyamatban, de 2-3 esetben a kapcsolattartók bevitték a témát saját megbeszéléseikre, hogy több tagjuk is hozzászólhasson.

Mindenki nagyon fontosnak találta a kérdőívet, és kifejezték az érdeklődésüket a folyamat kiváltó okairól. Ily módon a felmérés növelte munkánk láthatóságát és az eredmény iránti kíváncsiságot a célcsoportunkban.

Magát a felmérést a résztvevők nagyon hasznosnak és informatívnak találták. Egy helyi szövetkezet tagja, aki különböző közösségekkel dolgozik, engedélyt kért, hogy a kérdőívet felhasználhassa munkájában, mivel nagyon tetszett neki.

Visszatérő visszajelzés volt a felméréssel kapcsolatban, hogy néhány kérdés egy specifikus témára vonatkozott (mint például a megújuló energiákról és az elérésükre vonatkozó tervről szóló kérdés), ami nem releváns kérdés, pl. egy bevásárló közösség esetében így a sugárdiagram alacsony volt abban a részben, míg a valóságban a bevásárló közösségek csökkentik az energiafogyasztást. A mutató nem fedte le az energiafogyasztás teljes témakörét, és ez vezetett az alacsony pontozáshoz ebben a részben. Egy másik példa erre a hulladékgazdálkodás vagy a helyi pénz. A bevásárlóközösségek túl kicsik ahhoz, hogy helyi pénzt teremtsenek, de sokféleképpen hatnak a helyi gazdaságra. Voltak szubjektív kérdések is a kérdőívben, mint például a feminista gazdasággal kapcsolatos, amik nehezen mérhetőek.

Egy másik visszajelzés az volt, hogy jobb lett volna, ha többen töltötték volna ki ugyanabból a szervezetenél, mert sok esetben a kitöltő túl szigorú volt a kezdeményezéshez. Minden szervezet számára adott volt a lehetőség, hogy ezt a módszert válassza, de nem tettük kötelezővé.

Azt is, hogy egy kezdeményezésnek van-e 1, és 5 éves terve, a vízió és a misszió mellett, és hogy ellenőrzik-e, reflektálnak-e rá, vagy sem. A kezdeményezés vezetőjének lehetővé kell tennie, hogy mindezekre időről időre reflektálni lehessen. Milyen a működő ökoszisztéma?

Madonie-hegyi park (Szicília)

Két megállapítást érdemes megosztani: a felmérés eredményeit és az arra adott lokális reakciókat. Az első lokális reakció a kutatásban való elmélyülés során felmerült nehézségekkel volt kapcsolatos. Számos külső körülmény nehezítette az emberek elköteleződését; a Palma Nana facilitátor szervezetként igyekezett leszűrni ezeket a tanulságokat: 1. A kutatás nyelvezete nem olyan atmoszférát teremtett meg, amelyhez az érintett katalizátorok könnyen tudtak volna kapcsolódni. 2. A Palma Nana feladata az kellett volna, hogy legyen, hogy a konzorcium eszközeit a helyi kontextusnak megfelelő eszközökre való fordítja le.

A felmérések elindítása előtt egy bevezető online találkozó került megrendezésre, amelyen 9 helyi kezdeményezés vett részt a transzformatív gazdaság területeiről. A felmérést ezek közül csak három kezdeményezés töltötte ki.

Garrotxa (Katalónia)

A felméréseket a kiválasztott kezdeményezéseknek és a XES Garrotxa szövetkezeti ökoszisztémájának (50 szervezet) küldték el. 9 kezdeményezés válaszolt, az információkat először egy Google-úrlapon gyűjtöttük, majd a Community.catalyst weboldalon található felmérésbe konvertáltuk át.

A felmérés tervezése során azonosított szempontok:

A felmérés az 1. Koncentrikus rendszer kezdeményezéseire összpontosított, azaz az első fokú struktúrákra, amelyekben a társadalmi cél a munka. Azok a kezdeményezések, amelyek hálózatok vagy közösségi gazdaságok, mint például az Euram vagy az Iera, és amely kezdeményezéseken belül nincs fizetett bérmunka, nem válaszoltak olyan kérdésekre, mint például: "Figyelembe veszik-e a gazdasági, társadalmi, nemi és nemek közötti feltételeket, amikor új tagot vesznek fel, vagy amikor megerősítik a kezdeményezésben való állandóságukat?".

A felmérésben voltak olyan válaszok, amelyeket nehéz volt elhelyezni a progresszív válaszok skáláján belül, mint például: "Hogyan működik együtt, hogyan támogatja, népszerűsíti a megújuló energiát, vagy hogyan vesz részt a megújuló energiát népszerűsítő kezdeményezésekben?". Ezekben az esetekben hasznos lett volna a kérdéshez jobban illeszkedő információkat tartalmazó progresszív válasz, vagy a nyitott válasz.

A felmérés formátuma nem mérhető, kvalitatív mutatókon alapult, és a válaszokat a válaszadó saját értelmezése határozta meg, amiből az következik, hogy az eredmények szubjektívek. Például, míg a DinàmiG nevű szervezet adminisztrációja az állami előírásoknak való megfelelésre épül, a legtöbb válasz a "Végrehajtott, tanulságokat és fejlesztéseket gyűjt" volt, más kezdeményezések válaszai pedig attól függően változtak, hogy a törvényen túlmutatató progresszív fejlesztéseket alkalmaztak-e, még akkor is, ha kevésbé szabályozott formában alkalmazták azokat.

Általános szintézis

A felmérésre adott válaszok sokszínűek voltak. Számos esetben a felmérés azt a célt szolgálta, hogy a különböző kezdeményezések között egységesítő témaként vezesse be a transzformatív gazdaság fogalmát, valamint hogy megalapozza az egyes kezdeményezések ezzel való elköteleződését. Ezen a cselekvési területen belül a strukturáltabb (tudományos) keretből származó kérdéseket tartalmazó felmérés nem mindig váltotta ki ugyanezt az

elkötelezettséget. Bár sikerült néhány olyan információt összegyűjtenünk, amely hasznos volt a PAR következő szakaszaiban történő további mérlegeléshez, interaktívabb vizsgálati módokat kell kialakítanunk, ha olyan kezdeményezéseket szeretnénk bevonni, amelyek már most is küzdenek az idejük felhasználásával.

4.1.2. TG Interjúk (Canvas)

Délnyugat-Algarve (Portugália)

A TG Canvas segítségével interjúkat készítettünk a különböző kezdeményezésekkel a közösségi találkozó során egy külön, kizárólag erre a célra szánt platformon. A különböző kezdeményezések képviselői reflektáltak a területre gyakorolt hatásukra, valamint a felmérés eredményeire a sugárdiagram elemzése révén, egy facilitátor segítségével. Az reflexió után közösen körvonalaztuk egy-egy kezdeményezés driver-ét, amellyel a transzformatív gazdaságban a lehető legnagyobb hatást tudnak kifejezni. Minden kezdeményezés megkapta ezen beszélgetés eredményét: egy szintézis-dokumentumot, és hasznosította azt a saját berkein belül.

Magyarország

Az interjúk során egy Muralban (egy online kooperatív tábla-szerű platform) végigjártuk a Canvas-t, információkat gyűjtöttünk a szervezetről, annak lokális hatásáról, majd belemerültünk az interjúk eredményeibe. A korábban elvégzett interjúkkal kapcsolatos visszajelzéseket is ebben a részben gyűjtöttük össze.

A sugárdiagramot a résztvevőkkel együtt elemeztük, visszajelzést gyűjtve arról, hogy mennyire találják azt relevánsnak. Az esetek többségében úgy érezték, hogy megfelel a saját meglésüknek, de voltak olyan pontok is, ahol nem találták helyesnek. Néhány esetben a szervezet fő tevékenységi területe kapta a leggyengébb eredményeket. (Például egy permakultúra-gyakorlók képzését és aktív támogatását végző szervezet épp az ökoszociális cselekvés terén szerepelt rosszul). Az erről való beszélgetés során arra jutottunk, hogy egyrészt a mérőeszköznek köszönhető, másrészt annak, hogy ezek a szervezetek rendelkeznek a legmélyebb ismeretekkel a saját területükön, így tisztában vannak a perspektívákkal és az elérhető magasságokkal.

A legtöbb résztvevő számára remek önreflexiós lehetőség volt, hogy szembesülhettek saját erősségeikkel, és a ténnyel, hogy milyen sok szempontból funkcionálnak jól. Az általános vélekedés az volt, hogy az ilyen önreflexióra való rendszeres alkalmaknak a szervezetek életének és fejlődésének részét kellene képezniük.

Az utolsó részben következett a driver megfogalmazása. Az, hogy kinek mi volt a kihívás ebben a feladatban, széles skálán mozgott: egyes résztvevők szinte azonnal megfogalmazták a driver mondatjukat, mintha már lenne ilyenük (bár nem volt, csak nagyon könnyen rá tudtak hangolódni a driver-megfogalmazás logikájára), más esetekben ez egy hosszú és nehéz gondolkodási, közös alkotási folyamat volt. Időnként megpróbáltunk javaslatot tenni a driver egy-egy konkrét részére, és ez segített abban, hogy az összetett és sok esetben nehéz célokat és tevékenységeket néhány mondattá fogalmazzuk.

Az résztvevők hasznosnak találták ezt a további munkájukban, sokan közülük bevitték a drivert szervezeti megbeszélésükre, hogy bemutassák azt a munkatársaiknak, és hogy

építsenek rá a szervezet fejlesztésében vagy egy konkrét dilemma vagy elakadás kezelésében, amellyel éppen szembesülnek. Ez a közvetlen pozitív hatás ami mutatja a részvételi akciókutatás valódi szellemiségét: a folyamatban való részvétel pusztán ténye azonnal pozitív hatással volt a résztvevőkre, az önreflexió aktusa növeli helyzetük tisztánlátását, és a RAK által kínált új nézőpont új megoldásokat segít elő a továbblépésben.

Madonie-hegyi park (Szicília)

A fentiekben leírt körülmények között a Palma Nana hiába döntött úgy, hogy megpróbál találkozni a katalizátorokkal, hogy közösen végigvegyük a felmérést és egyidejűleg interjúkat készítsünk. A covid korlátozások és a zord időjárási körülmények miatt nem erőltettük ezt a tevékenységet. Nagyon kevesen reagáltak az ösztönzésünkre, mindössze hárman töltötték ki a felmérést, így csak egy interjút tartottunk.

Sajnos azt vettük észre, hogy a köztünk és a katalizátorok közötti kommunikáció megszakadt, és úgy éreztük, hogy nem segítene ha erőltetnénk.

Garrotxa (Katalónia)

12 interjút készítettünk a következő, a sokszínűséget biztosító kritériumokat követve:

- A szervezetnek a regeneratív fejlődés paradigmájával kapcsolatos álláspontja.
- Szervezeti beágyazottság (elsőfokú struktúra, másodfokú vagy megyei szint).
- Katalizátor szerepe a megyén belül

12 olyan kezdeményezést választottunk ki, amelyek kellő regionális reprezentativitást mutatnak ahhoz, hogy általuk láthatóvá váljanak a különböző irányvonalak.

A Canvas formátumot követő interjúkban a válaszadókat először a területi hatásokról kérdeztük, majd elmerültünk kezdeményezés helyzetének ökoszisztematikus dimenzióiba, valamint azokba a lehetséges lépésekbe, amelyek a víziójuk továbbfejlesztéséhez szükségesek.

Általános összegzés

Ahol a Canvas formátumot használtuk, az interjú fokozatos struktúrát adott, amely lassan vezetett el az egyes kezdeményezések driver-éhez, tehát ahhoz az úthoz ahogyan be kívánják építeni a transzformatív gazdaságot a kultúrájukba. A kezdeményezésük területére gyakorolt tényleges hatás vizsgálatától kezdve, a TG-kérdőív eredményeinek a sugárdiagramon keresztüli átgondolását követően a résztvevők a reflexió olyan terébe kerültek, amely megkönnyítette a kezdeményezés driver-ének beazonosítását az aktuális gazdasági narratívák és gyakorlatok átalakítására vonatkozó hajtóerő tükrében.

4.2. Tájintegritás

@ Közösségi találkozó

4.2.1. Közösségi találkozó_Biorégiós Hatókör

Délnyugat-Algarve (Portugália)

A délnyugat-algarvei biorégió 3 önkormányzatot foglal magában (Lagos, Vila do Bispo és Aljezur). A közösségi találkozó résztvevőinek és kezdeményezéseiknek a területre gyakorolt hatásának meghatározásakor meglehetősen vegyes eredményt kaptunk: egyes résztvevők egy adott településen belüli kis völgyes területekre fókuszáltak, mások egy egész településen működtek, de a szomszédos településekre nem gyakoroltak hatást, megint mások településeken átívelő régiókat jelöltek meg, mint például a tengerpart vagy a hegyvidék, de olyan kezdeményezések/emberek is voltak, akiknek a munkája az egész biorégióra hatással van. A résztvevők között azonban azonosítottunk egy epicentrumot Lagos körül. Ennek oka lehet, hogy a közösségi találkozót Lagosban tartottuk, ami a biorégió ezen részének résztvevői számára könnyebben elérhetővé tette, továbbá Lagos az egyetlen olyan város a biorégióban, amely nagyobb népességgel rendelkezik, így több ágazatban is a mozgalmi epicentrummá vált, és ez tükröződött a résztvevők hatókörére vonatkozó eredményekben.

Magyarország

A közösségi eseményt online formában szerveztük meg zoom-on az interjúk során elindított, új tartalommal és együttműködési keretekkel bővített Canvas segítségével, melyet a Mural platformon tettünk elérhetővé.

Sikerült lefedni az egész biorégiót, ami a mi esetünkben az egész országot jelentette, mivel nincs olyan sok helyi kezdeményezés, és mivel maga az ország is nagyon kicsi. Az interjúalanyok visszajelzései alapján további fontos szervezeteket, közösségeket tudtunk azonosítani, akik a RAK részesei lehetnek még, például egy fontos kezdeményezés, a Krisna-völgy (egy indiai kulturális központ és ökofarm Magyarországon, Európa egyik legnagyobb és legrégebbi ökofaluja).

Madonie-hegyi park (Szcília)

A Madonie-hegyi park – amely a Geoparkok Európai Hálózatának tagja – a mediterrán biodiverzitás több mint 60%-át őrzi. A park az északi partvidéktől Szcília belsejéig terjed, ahol eléri a tengerszint feletti 1900 méteres magasságot. Társadalmi-gazdasági elhelyezkedése szerint periférikus, vidéki peremterület. A rossz infrastruktúra hozzájárul a falvak és a földek elhagyásával járó elvándorlás jelenségéhez, különösen a fiatalok esetében. Részben erre reagálva a területen élők igyekeznek továbbadni az ősi tudást, és fejleszteni a területet. Védik a tájat, termelnek és feldolgozzák az élelmiszereket, és hiánypótló termékeket állítanak elő.

Garrotxa (Katalónia)

A területi hatás nagyon változatos, mivel különböző méretű és stratégiájú kezdeményezésekkel készítettünk interjúkat, a multinacionális Zoetistól kezdve az olyan közösségi gazdaságokig, mint az Ecoarxa. A legtöbbben általában egész Garrotxát jelölték meg, mint hatókörüket

Általános összefoglaló

Néhány régiót olyan közigazgatási határok jelölnek ki, melyek egyeznek a megkérdezettek helyi identitásával. Más régiók több településre terjednek ki, és így a régióra gyakorolt hatás sokféleképpen azonosítható. Megint más területek olyan természeti parkok, amelyek saját határokkal rendelkeznek. Tágabb értelemben pedig egyes régiók az egész országot felölelik, mint Magyarország példája. A kezdeményezések által érintett területek vizualizálása néhány esetben hasznos volt, kiemelve azokat a regionális területeket, amelyek nagyobb figyelmet kapnak, mint mások.

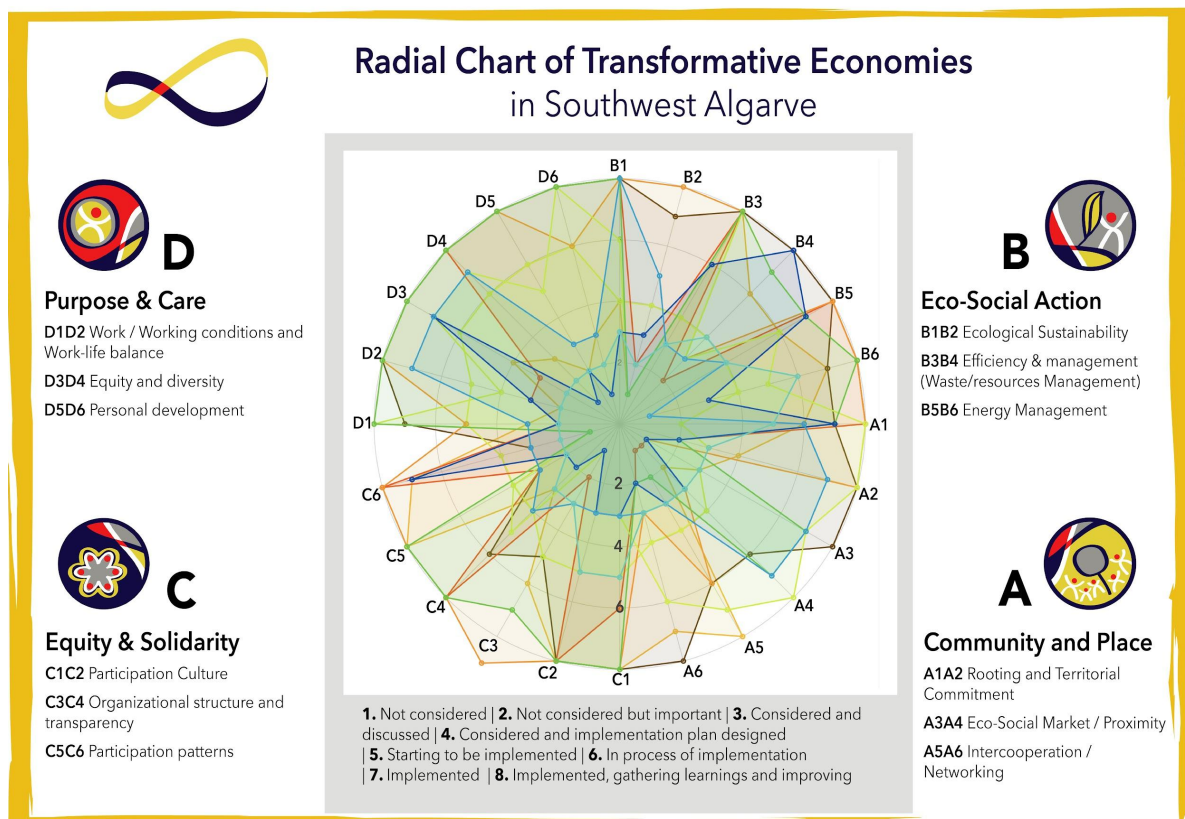
4.3. Közös érzékelés

@ Közösségi találkozó

4.3.1. Közösségi találkozó_Bioregionális TG Sugárdiagram

Délnyugat-Algarve (Portugália)

A kollektív sugárdiagrammal (a TG felmérés összesített eredményeivel) való interakciók során a résztvevők tudatosították, hogy a régió belül a kapacitások széles skálája létezik, és hogy a különböző kezdeményezések könnyen megoszthatják egymással erősségeiket és nehézségeiket, és hogy a kezdeményezések közötti együttműködések nagyra értékelendők. Ugyanakkor az is érzékelhető volt, hogy sok kezdeményezés még mindig nagyon friss, és hogy az egyes kezdeményezéstípusok esetében nem sok hasonló kezdeményezés létezik. Így bár a sokszínűség nagy volt, a kollektív tanulás mennyisége és minősége még mindig alacsony.

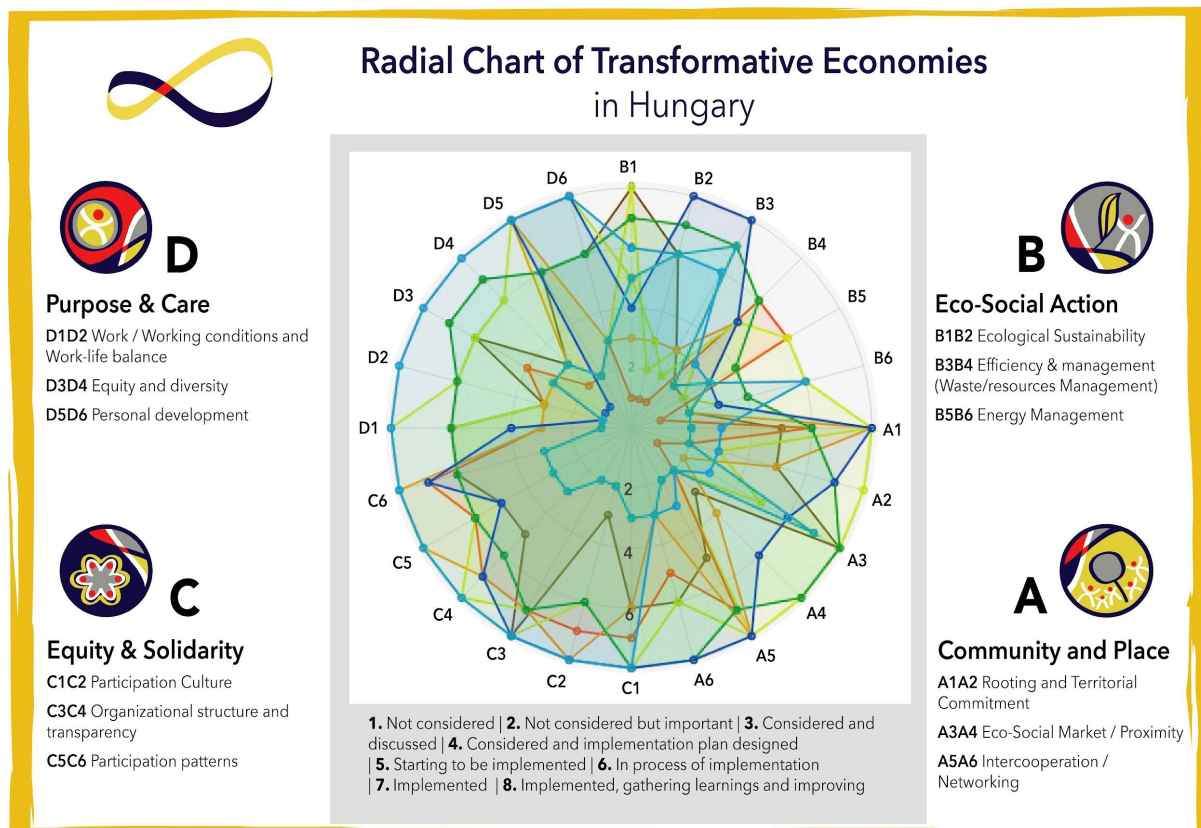

Magyarország

Miután a közösségi rendezvényen minden szervezet megismerkedett a saját sugárdiagramjával, nagy érdeklődéssel fordultak a bioregionális térkép felé. Közös erősségeket és gyengeségeket találtunk a sugárdiagramban: A 9 kezdeményezés szinte az egész "virágot" lefedi. A gyengeségek főleg az energiafüggetlenségben, vagy az erre vonatkozó tervben, és a hulladékgazdálkodásban vannak; általában a B rész a leggyengébb, de a visszajelzések alapján a kérdések túl általánosak/szigorúak voltak, így alacsony számokat adtak még azokra a kérdésekre is, amelyekre a fő hangsúlyt fektették. (Például egy bevásárló közösség alacsony pontszámot adott magának a hulladékgazdálkodásban, miközben egyáltalán nem használnak műanyagot, de a fő gondolat a helyben vásárlás, és a hulladék csökkentése.)

Egy másik fontos eszmélés volt, hogy a szervezetek közötti együttműködést lehetne erősíteni, ebben sok kihasználatlan lehetőség rejlik. Sok olyan közös probléma van, amivel a résztvevők külön-külön foglalkoznak, és a megoldásokat végül maguk találják meg. A TG-mozgalom egészének tágabb perspektívájából ez duplikált munkának számít.

Másrészt a szervezetek ezen hálózata decentralizált, ami ellenállóbbá teszi. Ez a tulajdonsága egy olyan erősség, amelyre lehet építeni. Az az egész szolidáris-és transzformatív gazdasági mozgalomról szóló efféle vélemények és felismerések a fő eredményei a RAK zárórendezvényének, hiszen ezek olyankor nem merülnek fel, amikor az egyes szervezetek külön dolgozzák ki saját stratégiáikat. Ez volt a RAK-folyamat másik fontos hozzájárulása az magyarországi Szolidáris Gazdasági szcéna fejlődéséhez: a szervezetekkel készített egyéni interjúk hasznán túl a közösségi esemény önreflexiót biztosított a transzformatív gazdaság szakértőinek, gyakorlóinak és aktivistáinak egész magyarországi közössége számára.

Garrotxa (Katalónia)

Az során öt kérdést tettünk fel:

A. Mi a kezdeményezés célja?

Az egyes kezdeményezések célja egyedi, a társadalmi fókuszuktól és az átalakítási szándékuktól függően változatos. Azonban mindegyikük másképp, de megnevez három mintát, amelyekkel a gazdasági tevékenységüket értelmezik:

- Hálózat: a környezettel való kapcsolatépítés, a tagok közötti együttműködés, a közösségteremtés igénye.
- Felelősség: Akár az önellátásból, akár a helyi vagy szakmai fejlődésből kiindulva, különböző perspektívákkal, minden kezdeményezés a megosztott felelősségre épít.
- Pozitív társadalmi és környezeti fejlődés: egyes kezdeményezések az FFC-kre (Az ENSZ által meghatározott Fenntartható Fejlődési Célok), mások a társadalmi-gazdasági fejlődésre hivatkoznak, megint mások számára a cél a társadalmi és környezeti átalakulás, figyelembe véve a "torzulási veszélyeket".

B. Milyen kontextusban dolgozik a cél megvalósításáért? Hogyan teljesíti ezt a célt?

A legtöbb interjúalany különböző kihívásokat jelölt meg, amelyek a globális kontextus részét képezik. A multinacionális kezdeményezés például azt állítja, hogy nem szembesül semmilyen kihívással a célja megvalósítása során. Ezzel szemben más kezdeményezések olyan kihívásokat említenek, mint például termékeik vagy szolgáltatásaik értékvesztése, a döntéshozatali pólusok áthelyeződése, a tevékenységük fejlesztéséhez szükséges erőforrásokhoz való hozzáférés, stb. A DinàmiG azt állítja, hogy létezik egy közös stratégia a köz- és magánszféra partnerségével, de a többi kezdeményezés azt állítja, hogy ez a stratégia vagy az abból eredő intézkedések nem felelnek meg az igényeknek. A különböző kezdeményezések hangsúlyozzák egy közös és horizontális irányvonal szükségességét.

C. Milyen hatása van ennek a célnak?

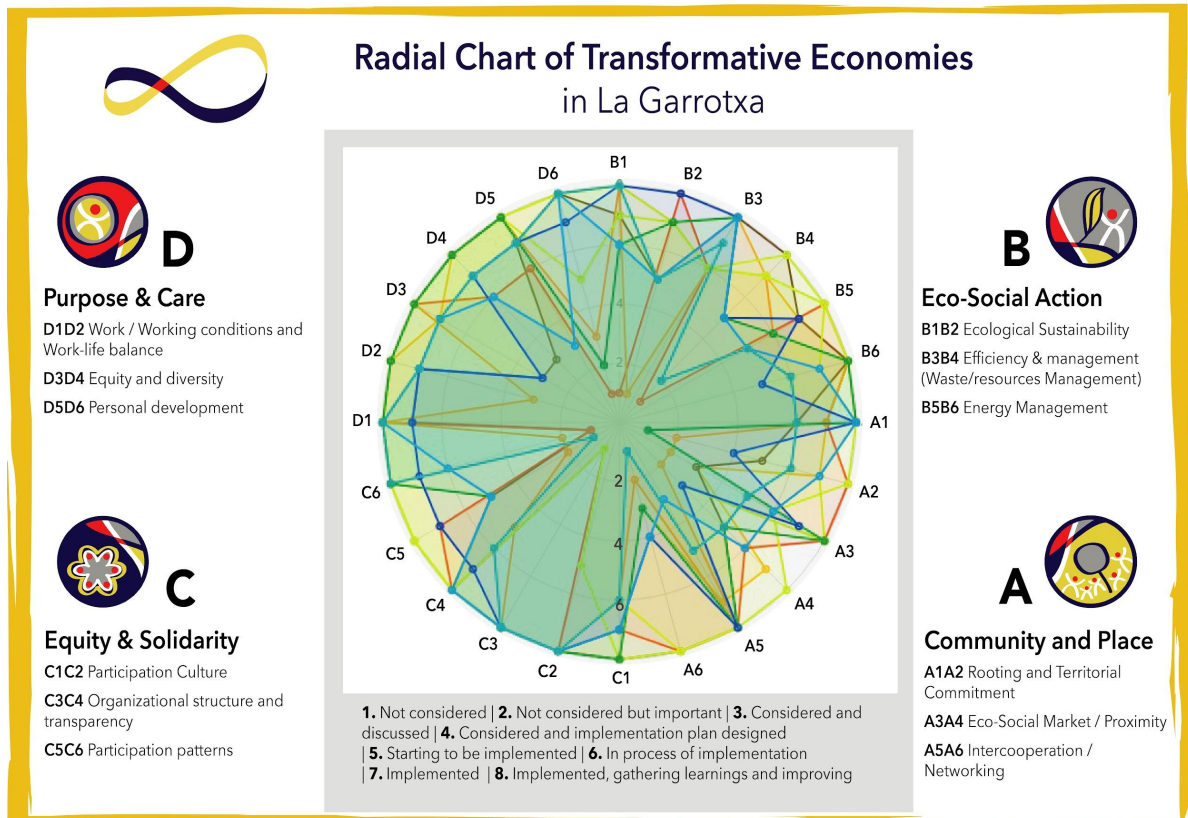
Ezen intézmények hatása változatos, bár a legtöbb kezdeményezés némi elismerést tapasztal a környezetben, és növekedést a társadalomban, a kollektív részvétel növekedésével, vagy a közösség elmélyülésével. Ebben az értelemben közös mintát látunk a hálózatok létrehozásában. A legtöbb kezdeményezés azonban önmagát kritizálja, azzal érvelve, hogy hatásuk külső tényezőknek köszönhető. A legtöbb kezdeményezést az újjászületés szakaszába helyezhetnénk el a reziliencia-cikluson belül, mivel a kezdeményezésekben az átláthatatlanság és a kaotikus keretek jelenléte érzékelhető.

D. Mire van szüksége az ökoszisztémától ahhoz, hogy a célt agilisabban és transzformatívabban szolgálhassa?

A legtöbb kezdeményezés megemlíti az erőforrásokhoz való hozzáférés vagy a jobb elosztás szükségességét, legyen szó gazdasági szempontokról, földhöz való hozzáférésről, vagy akár a megyén belüli mobilitási infrastruktúrák elérhetőségéről, más megyékhez képest. A legtöbb kezdeményezés azonban több tudatosságra, oktatásra, tájékoztatásra és empátiára szólít fel a lakosság részéről. Különböző helyzetekben egyéni felelősségvállalásra van szükség. Mondhatnánk, hogy a fejlődés paradigmája vagy a zöldremosás a közös nevező a regeneratív keret értelmezésében.

E. Mi történne, ha a szervezet igényei teljesülnének?

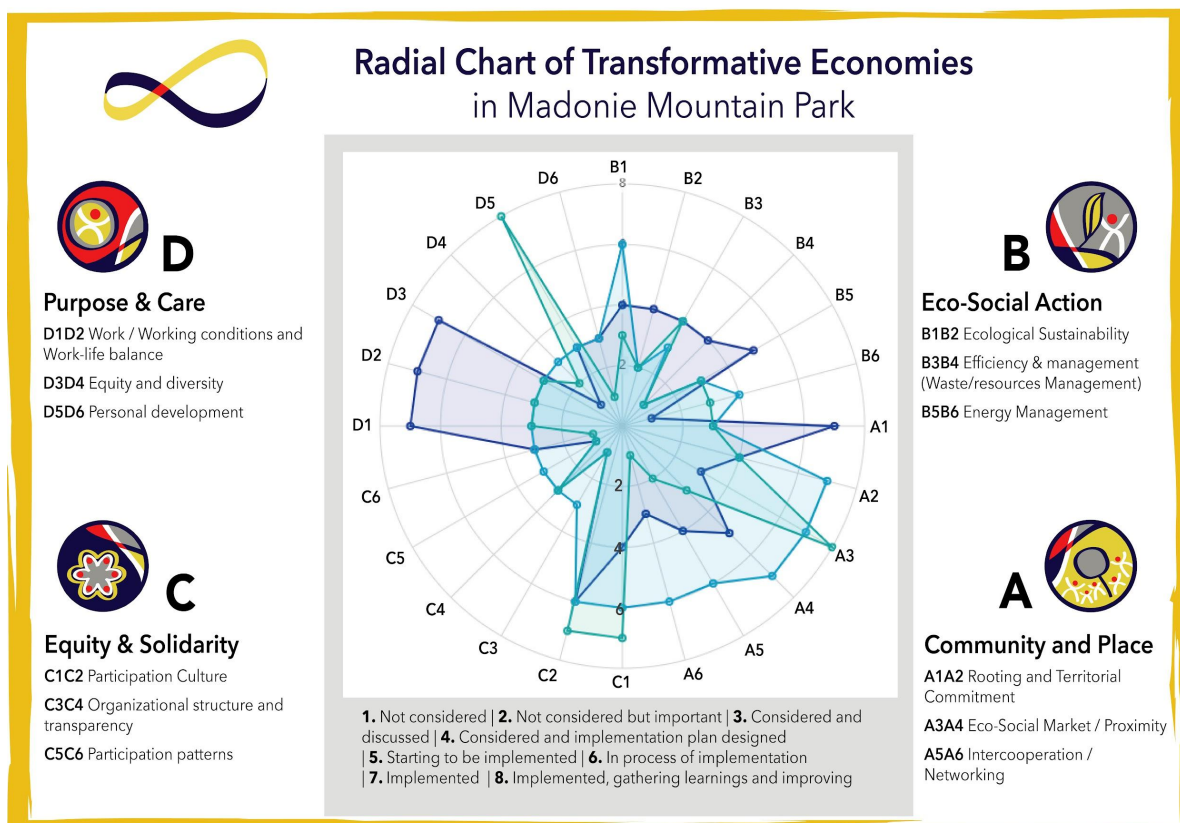
A kezdeményezések szerint növekedne a lakosság tudatossága. Ez egy olyan elem, amely gyakran felmerült az interjúk során. Egy másik közös elem, hogy a munkát egy közös jövőkép kereteznék, amely figyelembe veszi a közösséget, és a termelési és gazdasági modellek átalakítását, ami erős közös identitást eredményezne a megyében. Az is elhangzott, hogy több lenne a kommunikáció, könnyebbek lennének a társadalmi folyamatok, és hogy ez pozitív hatást gyakorolna az általános méltányosságra mind társadalmi, mind környezeti szempontból.

Madonie-hegyi park (Szicília)

A RAK első szakaszában felmerült nehézségek tudatában a Palma Nana úgy döntött, hogy nem erőlteti a helyi környezetet: a közösségi találkozót lemondtuk. A szövetkezet facilitátorai végigbeszélték a találkozóra megbeszélte napirendet, hogy a folyamat tanulságait learassák.

Általános összegzés

Ahol az összesített sugárdiagramot a biorégióra vonatkozó eredményekkel a transzformatív gazdaságok négy kvadránsára vonatkozóan használtuk a reflexió alapjául, azt láttuk, hogy a figyelem középpontja az egyes kezdeményezések kapacitásaiból és készségeiből a régióban jelenlévő kollektív lehetséges cselekvés és tudás érzése felé nőtt. Több, a kollektív növekedés hatópontjaira vonatkozó felismerés jelezett, a kezdeményezések között pedig lehetőség nyílt a beszélgetésre és a tapasztalatszerésre. Más területeken a diskurzus a projektek közös céljainak megtalálása körül zajlott, és a résztvevők prioritásairól szóló vitát és közös gondolkodást váltott ki. Ez az reflexió gyakorlat arra is irányult, hogy bemelegítse a terepet a következő találkozók során a közös hatópontok célzott megnevezéséhez, amely a jövőben megvalósítható intézkedéseket hozna létre a gazdasági narratívák és gyakorlatok átalakítása érdekében.

4.3.2. Közösségi találkozó_Kalapcsere

Délnyugat-Algarve (Portugália)

A részvételi kör módszerével (mindenki egymás után, diskurzus nélkül megszólal) a következő kérdésre válaszoltak a résztvevők: Mi az én hatásom és hozzáadott értékem a helyi gazdaságra? Középen elhelyeztünk egy kártyapaklit, melynek lapjain a biorégióban jelen lévő szereplőket jelenítettük meg (sportolók; művészek; szimbolikus fák; önkormányzatok; kutatók; gazdálkodók; turisták; befektetők; egyesületek; jellemző állatfajták; vállalkozók; polgári mozgalmak; iskolák vagy pedagógiai projektek; fiatalok; szörfösök; halászok; kézművesek; családok; vadászok; egészségügyi alkalmazottak), valamint néhány üres kártya, hogy a résztvevők hozzáadhassanak bármilyen, a kártyapakliban nem szereplő releváns szereplőt (a kártyákhoz hozzáadták a gyermekeket és az alternatív gyógyítókat). A résztvevőket arra kértük, hogy üljenek le a körbe, válasszanak ki egy kártyát, és válaszoljanak kérdésekre a szereplő szemszögéből, és valóban a lehető legnagyobb mértékben ágyazzák be az adott szereplőt a beszélgetésbe. Ez nagyon gazdag beszélgetéseket váltott ki, és lehetővé tette a résztvevők számára, hogy elszakadjanak a biorégióval kapcsolatos egyéni kívánságaiktól, és empátiát teremtsenek a régió más szereplőivel. Ennek a gyakorlatnak a fő célja az volt, hogy a biorégió egészére vonatkozó hatópontok prioritásainak meghatározásakor kiszélesítsük a gondolkodást és személytelenítsük a válaszokat.

Magyarország

Ez a feladat az online találkozó keretei között nem vált be, nem teljesítette a hozzá fűzött reméneket. A résztvevők nem értették a célt és összezavarodtak, hogy mit kell csinálni, ez sokukat megakadályozott abban, hogy egyáltalán részt vegyenek a feladatban. Akik hozzá is szóltak, azok sem egyes szám első személyben tették – ahogy a leírásban szerepelt, hogy "viseljék" azt a kalapot -, hanem harmadik személyben.

Talán az online formátum volt az ok, valószínűleg előben a tevékenységet vonzóbbá és valódi részvételre ösztönzőbbé lehetett volna tenni. Egy másik ok lehet, hogy a résztvevők túlságosan akadémikusak, analitikusak, és fejben gondolkodók voltak, és ez a tevékenység más működési módot igényelt, személyiségük más részeit használva, amihez nincsenek hozzászokva.

Madonie-hegyi park (Szicília)

Szerepek – és tanulságok begyűjtése

1. Mozgósítók és facilitátorok – a nyelvezetet, a tereket és a folyamat ritmusát a területi igényekből kiindulva kell kialakítani.

2. KKV-k és TG kezdeményezések – a periférikus, vidéki és marginális közösségek társadalmi-gazdasági kontextusában nehéz teret találni a meta szintű reflexiónak, ha nem

látható a helyi relevancia, a kézzelfogható eredmények és az akciótervek területi szintű alkalmazhatósága.

3. Civil társadalom – szükség van a vita és a kollektív növekedés tereire

4. Ifjúság – előre kell látni, hogy a projekt kézzelfogható eredményei hogyan segíthetik a helyi fenntarthatóság kiépítését.

5. Önkormányzat és helyi döntéshozók – hogyan szolgálhatják a felmerült eszközök a munkahelyteremtést és a helyi szintű változást?

Garrotxa (Katalónia)

A XES Garrotxa kontextusában a Garrotxa ökoszisztémájának különböző szerepeit azonosítottuk: a nagyközönség, szövetségesek, közigazgatás, MSMS és szövetségek, KKV-k és helyi kereskedelem, ellenérdekeltek (ipar, hús, euram), XES G szervezetek, Núria Social.

Arra kértük a résztvevőket, hogy "játsszák el" az egyes szerepeket, és válaszoljanak a következő kérdésre: "Mit gondol a Szolidáris Gazdaságról?".

A jelen lévők ezzel megszemélyesítették a XES Garrotxa-t, és válaszoltak a kérdésre minden egyes szerep esetében, hogy megértsük, hogyan kell megközelíteni őket ebben a szerepben. Megpróbáltuk ezeket a kijelentéseket diskurzusba terelni

Minden szerepről visszajelzést gyűjtöttünk a táblán:

- Mit mondtak az egyes szerepek?
- Mi segítené a szereplők megközelítését?

Általános összegzés

Azzal, hogy a résztvevők érdeklődését kiszélesítettük a többi, szintén a régióban élő és működő szereplő hangjával és nézőpontjaival, segítettük az egyes szektorok buborékjain való túllátást, és növeltük az empátiát a régió egyes szereplői között. Minden régióban különböző világnézetek dominálnak, és ahhoz, hogy képesek legyünk értelmezni a helyet és annak megélését, minden területet befogadó és sokszínű módon kell tanulmányoznunk. Nem mindig könnyű kalapot váltani másokkal, különösen azokkal, akik másképp gondolkodnak, mint mi magunk. Egyes esetekben a világnézetek megtestesítését játékosan próbáltuk ki, más esetekben nehezebb vagy kevésbé célszerű volt ezt megtenni.

4.4. Identitás Megnevezése

@ Közösségi találkozó

4.4.1. KT _ Nagy hatóerejű beavatkozási pontok (Hatópontok)

Délnyugat-Algarve (Portugália)

A transzformatív gazdaságok szempontjából leglényegesebb hatópontok azonosítása és rangsorolása érdekében arra kértük a résztvevőket, hogy szavazzanak (pontelosztó módszer segítségével), hogy melyik a 3 fő cselekvési terület, amely a biorégióban az átalakuló gazdaságok serkentésére szolgál. Az eredmények a következők voltak:

- (12 pont) Együttműködés / hálózatépítés (A5a6)
- (9 pont) Ökológiai fenntarthatóság (B1b2)
- (7 pont) Gyökeresedés és területi elkötelezettség (A1a2)
- (6 pont) Öko-szociális piac / testközelség (A3a4) & Hatékonyság és Menedzsment (hulladékgazdálkodás/erőforrásgazdálkodás) (B3b4)
- (5 pont) Méltányosság és sokszínűség (D3d4) & Szervezeti struktúra és átláthatóság (C3c4)
- (3 pont) Résztvételi kultúra (C1c2)
- (2 pont) Energiagazdálkodás (B5b6) & Személyes fejlődés (D5d6) & Résztvételi minták (C5c6)
- (1 pont) Munka / munkakörülmények és a munka és a magánélet egyensúlya (D1d2)

Érdekes módon ezek az eredmények megerősítik az összesített sugárdiagram eredményeit, ahol a biorégió fejlődési terei inkább a Közösség és hely kvadránsban helyezkedtek el: az együttműködés/hálózatépítés kapta a legtöbb szavazatot, a gyökeresedés és a területi elkötelezettség pedig a harmadik helyen állt. Az ökológiai fenntarthatóságra is szép számmal érkeztek pontok (szavazatok), ami azt mutatja, hogy jobban azonosulunk azokkal a sürgető kérdésekkel, amelyeket ma globálisan az ökológiai válságok és a globális és helyi ökoszociális cselekvés szükségessége miatt élünk meg.

Magyarország

A csoportot két kiscsoportra osztottuk breakout room-okban, és külön-külön dolgoztak a mural-on. A csoportok összegyűjtötték a hatópontokat, majd újra egyesültünk egy nagy csoportban, és szintetizáltuk az eredményeket, összeállítottuk a legfontosabb hatópontok listáját:

- Szemléletmódok változtatása
- Tudnak-e a szereplők nem a saját szemszögükből gondolkodni? öko-szisztéma gondolkodási mód tud-e érvényesülni?
- Negatív kamatos pénz, helyi-, közösségi pénz
- Láthatóságunk növelése, bizalom
- Ellensúlypont: hogy lehetne bevonni szereplőket, inspirálni őket -- új gazdasági helyzet e felé is nyomhatja az embereket. Ezt a helyzetet hogy tudjuk használni az alternatívák erősítésére.
- A saját hatáskörre való koncentráció.
- Olyan szereplővé válni, aki az ökoszisztémában a többiek viselkedését alakítja, akire figyelnek, akivel küzdenek.
- Hogyan tudjuk a jelen működésmóddal, establishmenttel, vezetéssel szembeni bizalmatlanságot a közösség felé való bizalomba átfordítani
- Saját hatókörre koncentráció
- Válságok transzformatív ereje
- Jó példák felmutatása.
- Bizalmatlanság a rendszer iránt

After the group's reunion we have integrated the leverage points and identified the three most important to work with in the next steps. These were:

1. Turn crisis into transformation
2. Increase the visibility of alternatives, increase the trust towards them
3. Community actions, experiencing them deeply

Madonie-hegyi park (Szcília)

Driver: a területi szereplők átalakítási potenciáljának tudatosítása.

Hatópontok:

1. A biorégió iránti szeretet
2. Szenvedély és területi integritás
3. Minden szereplő kötődik a területhez
4. A makroközösség elismeri és legitimálja az élelmiszertermelés és -átalakítás folyamatainak minőségi mércéit.
5. Az emberek nyitottak a kollektív növekedésre, és közösen érzik a szükségét az egyéni és kollektív cselekvések, amely a hatás növelését célozza.

Garrotxa (Katalónia)

A közösséggel való párbeszéd kialakításához és a felmérések és interjúk eredményeiről való visszajelzéshez két találkozóra volt szükség két különböző ökoszisztéma között:

1. XES Garrotxa. A La Garrotxa szolidáris gazdaságok hálózata 53 szervezetet foglal magában, amelyben több mint 650 ember vesz részt. Célja, hogy referenciává és ágazatközi hálózattá váljon La Garrotxában az egymás tiszteletére épülő gazdaságban. Célja az ökoszociális átmenet támogatása, és az együttműködések elősegítése..

2. Ateneu Cooperatiu Terres Gironines. Egy nyitott szövetkezeti szerv, amely 21 szervezettel tagsággal dolgozik a szolidáris és szövetkezeti gazdaság megteremtésén, dinamizálásán, fejlesztésén és támogatásán Girona-ban.

XES Garrotxa

A XES Garrotxa azt a stratégiai célt tűzte ki, hogy a különböző szervezetekkel közös érdekérvényesítési diskurzust és közös narratívát hozzon létre. Az elmélyülés és a stratégiai elemzés dinamikájának megteremtése után azonosítottuk azokat a hatópontokat, amelyek hasznosak lehetnek az érdekérvényesítő diskurzusunk létrehozásában. Ezek a pontok a következők:

1. Korábban a vidéki területeken már létezett az erőforrások cseréje és a szolidáris gazdaság, a helyi bölcsességben ősi módszereket kell keresnünk.
2. Fordítsunk nagyobb figyelmet arra, hogy nyomon követhető legyen amit eladunk. A termelési folyamatnak és az általunk vallott értékeknek a vásárlásban csúcspontot kell kiemelni.
3. Ne hibáztassuk az egyéni fogyasztót, mert az elutasítást kelt, úgy pedig nehéz változást generálni. Támogassuk a kollektív, illetve rendszerszintű változást, hogy a strukturális erőszakot elavulttá tehesük.
4. Tegyük magunkat láthatóvá együtt, ne csak egyéni projekteken, hanem hálózatként.
5. Kapcsolatban kell maradnunk a helyi kereskedelemmel és a kkv szektorral. Még akkor is, ha úgy véljük, hogy újra kellene gondolniuk saját működésüket. Mi segíthetünk nekik abban, hogy tovább léphessenek a redisztribúciós köreikből, ők pedig fejleszthetik a mi eladási képességeinket. Meg kell találnunk a közös küzdelmek hídjait is, például a magas bérleti díjakat.
6. Egy másik fontos pont a diskurzusunkban az, hogy a saját kezdeményezéseinkből kiinduló munkánk reflexióként és egy stratégiaként válaszol az ökoszociális kihívásokra. Nem kell konfrontálódnunk az mmssal ("sok hasonló van bennünk", "ugyanaz a célunk").
7. Azért hozzuk létre a stratégiát, hogy a szolidaritás és a közösségi gazdaság kezdeményezéseit karolhassuk fel vele. Üdvözljük a gazdaságok sokféleségét, és szakítunk a köz- és magán fogalmainak paradigmájával. Ezzel létrehozunk egy közösségi, szövetkezeti, társulási paradigmát, ami közösségi és szolidáris dinamikával van teli.
8. Tegyük nyilvánvalóvá, hogy mi is ilyenek vagyunk: egymással szolidaritásban támogatjuk a bizonytalanságot leépítő kezdeményezéseket.

9. A diskurzus hivatkozási alapjául válasszuk a szén-dioxid kibocsátási adatokat. Azzal javíthatjuk a pozícióinkat a diskurzusban, ha kezdeményezéseink kibocsátását meg tudjuk mondani. Szükségünk van adatokra.
10. Szükségünk van egy erős hangra, az érdekérvényesítés hangjára, hogy lássanak minket.

Ateneu Cooperatiu Terres Gironines

Az Ateneu Cooperatiu Terres Gironines szervezetekkel, a Diagnosztizáló és Együtműködési Bizottságon keresztül a következő munkatervet javasoltuk:

1. A Girona megyében kialakulóban lévő együttműködő ökoszisztémák támogatása.
  - a. Helyi és regionális stratégiai pontok meghatározása
  - b. A megyék közötti kapcsolatok és koordináció elmélyítése.
  - c. A helyi hálózatok strukturálásának támogatása
2. Egy közösségi megfigyelőközpont kódolása
  - a. Adatgyűjtés és mutatók felállítása
  - b. Értékelés, elemzés és ismeretszerzés
3. Források megerősítése
  - a. Finanszírozási stratégiák
  - b. Az ESS-közösségek támogatása
  - c. Olyan állami-kooperatív stratégiák, melyek a gazdasági modell befolyásolására irányulnak

Általános összegzés

A prioritások az egyes régiókban eltérőek lehetnek, de azonosítottunk néhány olyan mintát, amelyet érdemes megjegyezni:

A gyökér-eresztés és a területi elkötelezettség, gyakran említették a biorégióban való alap találást., szeretetet és szenvedélyt, a területi integritás érzetén való munkát, az ősi helyi bölcsességgel és a területbe való bevonódással.

Együtműködés és hálózatépítés; közösségi akciók révén; együttműködő ökoszisztémák támogatása; a rendszerszintű erőszakot elavulttá tevő kollektív strukturális változások előmozdítása; erőforrások cseréje szolidaritás révén; bioregionális megfigyelőközpontok létrehozása.

A válság átalakítása transzformációvá; életképes alternatív megélhetési lehetőségek erősítése, amelyek az ökoszociális megújulás felé vezetnek minket.

4.5. Közös tervezés

@ Közösségi találkozó

4.5.1. Közösségi találkozó_Biorégiós Aranytál 2025 (Backcasting)

Délnyugat-Algarve (Portugália)

Témánkénti eredmények:

- A. Állampolgári részvétel
  - a. 2022 - ágazati találkozási pontok aktiválása az önkormányzati támogató programok ösztönzése érdekében; állampolgárok nyomásgyakorlása a döntéshozatalba való bevonás érdekében.
  - b. 2023 - "WeLand – A hely értelmezése" workshopok és rendezvények lebonyolítása különböző kezdeményezésekkel és start-upokkal; a lakossági részvételt elősegítő lakossági fórumok szervezése; a gazdálkodók és a helyi döntéshozók rendelkeznek a horizontális megosztás és a közös alkotás módszereivel; a közösségek ösztönzik a regeneratív beavatkozásokat a polgárok és a politikai döntéshozók összekapcsolására.
  - c. 2024- a közintézmények megértik és értékelik a helyi kezdeményezések munkáját, és hidak jönnek létre; a lakossági részvételi mechanizmusok megszilárdulnak; bioregionális közösségi fórumok jönnek létre.
  - d. 2025- a polgárok és a közszervezetek aktívan részt vesznek a részvételi kormányzásban, a közös, nyílt platformokon zajló, egyértelmű kollektív döntéshozatali folyamatok révén.
- B. Ökológia és élelmiszer-önrendelkezés

- a. 2022 - a meglévő őshonos erdők és ökoszisztémák feltérképezése; a helyi termékek jelen vannak és megbecsülésnek örvendenek; a regionális biotermesztés szintet lép; hidak szerveződnek a helyi gazdálkodók között.
- b. 2023 - jogszabályalkotás az őshonos erdők védelmére és a közvélemény figyelmének felkeltése az értékes ökoszisztémák fontosságára; a biogazdálkodók támogatása és képzése; adománygyűjtés a biogazdálkodás serkentésére; a helyi termelés hozzájárul a helyi gazdaság megújulásához; a helyi termelés jelenlétének növelése a közétkeztetésben; az önkormányzatok elismerik a helyi biotermelés értékét; a helyi közösségi vagy házi komposztálási rendszerek bevezetése és kiterjesztésre kerülnek.
- c. 2024- a közétkeztetés és a helyi termelés összekapcsolása a részvételen alapuló helyi élelmiszerrendszer révén; az önkormányzatok ösztönző intézkedésekkel, piacokkal, a termelő és a fogyasztó közötti kapcsolat megteremtésével támogatják a biotermelőket és a helyi termelőket;
- d. 2025- helyi biotermelésen alapuló élelmiszer-önrendelkezés; Bio-Biorégió létrehozása; az őshonos erdők védelme; a régió ökológiai lábnyomának csökkentése.

C. Közös gazdaságok

- a. 2022 - olyan kezdeményezések támogatása, amelyek már most is jó munkát végeznek lokálisan; platform létrehozása a helyi kulturális kezdeményezések számára; a helyi vállalkozók ökoszisztémájának serkentése a körforgásos gazdaságon keresztül; közösségi kommunikációs rendszerek létrehozása; a biorégióban meglévő szükségletek és eszközök felmérése; eszköz megosztási kollektívák létrehozása az eszközök közös használatára; alternatív módszerekkel működő kezdeményezések prototípusai (WeLand – a hely értelmezése; Közösségi katalizátorok a transzformatív gazdaságért); szinergiák létrehozása a különböző helyi kezdeményezések között a Weland régióra való alkalmazása érdekében.
- b. 2023- a kollektív élelmiszer-feldolgozó egységekbe csatornázódó beruházások állandósítása; a meglévő közösségi erőforrások és készségek felismerése; kapcsolat a regeneratív és körforgásos gazdasági kezdeményezésekkel; szolidaritáson és ökológiai értékeken alapuló mikrogazdasági körforgásos kezdeményezések létrehozása; találkozóhelyek a készségek és erőforrások megosztására; a hálózatokon és szervezeteken belüli átláthatóság és horizontalitás megerősítése; workshopok és gyakorlati rendezvények.
- c. 2024- látható és hozzáférhető terek létrehozása az említett funkciók gyakorlására; feladatok megosztása; közös szabályozások és képzetek létrehozása; a hálózatépítés és a szolidaritás előmozdítása.
- d. 2025- regionális autonómia a megosztás és a körforgásos gazdaság révén.

D. Lakhatás és földhöz való hozzáférés

- a. 2022 - regeneratív közösségi vagyonkezelő rendszerek létrehozása a föld és a monetáris javak újraelosztásának biztosítása érdekében; alapok egyesítése, hogy minél több földet vásárolhassunk amelyek regenerációján dolgozhatunk.
- b. 2023- jogi keret létrehozása az ökoépítészethez. Több tagot és finanszírozót szerezni a közösségi vagyonkezelők számára; további földterületek megszerzése és regenerálása
- c. 2024- a természetes ökológiai építkezésekre vonatkozó szabályozások enyhítése. Regeneratív falvak és farmok létrehozása a régióban; a talaj regenerálása a közösségi vagyonkezelők révén.

- d. 2025- A közösségi vagyongazdálkodók jelenléte biztosítja a megfizethető lakhatást.
- E. Oktatás
- a. 2022 - Együttműködés az etikus kereskedelmet promotáló alternatív oktatási modellek megteremtése érdekében helyi és globális szinten; kísérleti projektek tervezése a helyi állami iskolákkal partnerségben az alternatív gazdasági modellek állami rendszerbe való beillesztésére.
  - b. 2023 - együttműködés az iskolákkal a tudatosság növelése és az igények beazonosítása érdekében.
  - c. 2024- az alternatív oktatási modellekkel kapcsolatos átfogó kutatás lefolytatása, az eredmények elemzése és adaptálása; e gyakorlatok integrálása ösztöndíjakba, szakmai gyakorlatokba, a szakmai kurzusokba és az iskolai programokba.
  - d. 2025- aktív kapcsolat az állami oktatási intézmények és a helyi magánkezdeményezések között, amelyek célja az átmenet, az együttműködés, a polgári szerepvállalás és a részvétel. Különösen középiskolai szinten.

Magyarország

Két hatópontot volt lehetőségünk végiggondolni:

- A. A válság átkeretezése, mint gazdasági átalakulási
- a. 2022 - Tömeges képzés, az emberek felkészítése az átalakulásra; A már aktív emberek összekapcsolása és további cselekvésre ösztönzése; Tudásbázis a szervezetfejlesztésről; Új kommunikációs csatornák.
  - b. 2023 - Egyenlő elosztási feltételek; Tudásbázis kialakítása a helyi mozgalom építéséről.
  - c. 2024 - A gazdaságilag másként működő közösségek számának és láthatóságának növelése; Olyan politikai rendszer kialakítása, amely a különböző szereplőket egyenrangúnak tekinti; Jelentős figyelem irányul a válságok átkeretezésére átalakulással, tömegmozgalom alakul ki ezzel a fókusszal.
  - d. 2025 - Minden magyar településen elindult egy, nem a mainstream alapokon nyugvó gazdasági kezdeményezés; A válságból átalakulás lett; A kezdeményezések hálózatban működnek.
- B. Az alternatívák láthatóságának növelése
- a. 2022 - Segítünk megtalálni a kapcsolódási pontokat mindenkinek – a hálózaton kívüli entitásokat is beleértve; Figyelmünk ráirányítása a hatókörünkre, ami csökkenti a szorongást és kiszélesíti magát a hatókörünket; a feszültség cselekvéssé alakul.
  - b. 2023 - Községi mezőgazdasági forrásból származó élelmiszer biztosítása 6000 embernek Nyíregyháza környékén; 300 bevásárló közösség létrehozása; A bevásárló közösségek hálózatban működnek.
  - c. 2024 - Községi bank a katalán CIC elvei és felépítése alapján; Országos képzési rendszer a bio, biodinamikus és permakultúra ismeretekből;

Közösségi házépítési rendszer; Közösségi könyvelési rendszer.

- d. 2025 - Sikeresen megvalósul egy nagy projekt- például egy bank vagy egy házépítési projekt -, amely közösségi gazdasági megközelítéseken alapul; Növekszik a láthatóság, de nem nő túl nagyra – a hatalom radarja alatt marad; Az emberek tudják, hogy létezik egy valódi alternatíva a mainstream gazdasági megközelítéssel szemben.

Madonie-hegyi park (Szicília)

- A. A katalizátorok közösségének részévé válni, amely strukturált és független a Palma Nana hozzájárulásaitól.
- B. A Palma Nana tudását a terület és a katalizátorok igényeinek szolgálatába állítani. Megfelelő eszközök és javaslatok előterjesztése
- Megnyitni a kapukat az együttműködés előtt
  - A közösségi katalizátorok helyi szintű stratégiájának kidolgozása.
- C. A bioregionális koncepció terjesztése minden szinten: szervezeti, közösségi és önkormányzati szinten.
- a különböző léptékekre és célcsoportokra irányuló tanulási utak létrehozása: termelők, helyi közigazgatás, ifjúság és ifjúságsegítők, tudás és kultúra birtokosai.

Garrotxa (Katalónia)

Különböző intézkedésekre került sor a közös narratíva megerősítése és a diskurzus generálása érdekében, és különböző vezetési-és menedzselési mechanizmusok kerültek megvitatásra, hogy fény derüljön a következő lépésekre.

- A. Diagnózis-nyilvántartás vagy felmérés készítése a XES Garrotxa tagszervezeteinek körében a különböző szervezetek helyzetének feltárása érdekében. Ezt összekapcsoljuk az XES-csoport körútjával.
- Ki? Joan Naspleda. Kapcsolódás a XES turnéra: Alba
- B. Kampányok/plakátok népszerűsítése, hogy a narratíva láthatóvá váljon a nagyközönség számára.
- Ki? Georgina és Alex.
- C. Tanulmányozni azokat a stratégiákat, amelyek révén a történet különböző helyekre és stratégiai célközönséghez juthat el.
- Ki? Laura.
- D. Cikkeket írni és elküldeni helyi újságoknak és magazinoknak?

- Ki? Laura, Joan támogatásával

Alba támogatja a különböző akciókat, különösen a XES túra és az Incidence-Story munkacsoport összekapcsolásával.

- Mikor? 2022 tavasza

Általános összegzés

Egy cselekvésorientált folyamat alkalmazásával, amely megvalósítható célokat tűzött ki egy olyan közeli jövőre, mint 2025, az érintettek képesek voltak magukévá tenni a megvalósítható lépéseket, valamint együttműködni másokkal a közös szándék beteljesülésének érdekében. A 2022 és 2024 közötti lépések feladata az volt, hogy egy olyan nagyobb célt, mint a 2025-ös, emészthető kisebb (vagy megvalósíthatóbb) cselekvésekké alakítsanak át, amelyek közös meglépésébe egyénileg el tudnak köteleződni. Egyes esetekben még egyéneket is kijelöltek bizonyos feladatokra. Más esetekben a hozzászólásokat olyan témák szerint csoportosították, amelyek célja, hogy szinergikus partnerségeket ösztönözzenek a biorégiós kölcsönhatás alakulásának következő fázisaiban. E kollektív szándék irányzatok megnevezésével a gazdasági narratívák változása irányába mutató áramlás és mozgás indult el, vagy ugyanezekben az esetekben a területen már meglévő mozgás tisztázása és azonosítása.

4.5.2. Közösségi Találkozó_Eszközök (erőforrások) – Meglévők és szükségesek

Délnyugat-Algarve (Portugália)

Meglévő eszközök:

- Környezet- és természetvédelmi civil szervezetek
- Környezetvédelmi jogszabályok (bár nem mindig alkalmazzák)
- A meglévő ökoszisztémákra vonatkozó adatok
- Földterület
- Változtatási szándék
- Beruházás, amely hajlandó az együttműködésre
- Tudás és kapacitás a részvételi folyamatok elősegítésére
- Ósi és modern tudás a mezőgazdaságról és a helyi termékek feldolgozásáról
- Eladható föld (vagyonkezelők)
- A vagyonkezelőkhöz csatlakozó és azokat létrehozó emberek
- Jó regenerációs modellek és tapasztalatok (helyi és globális)
- Föld; kezek; karok; agyak; szívek; politikai intelligencia; stratégiai kapacitás.
- Regeneratív dinamika és kollektívák; VivoMercado; CooperativaDaTerra; facilitációs készségek; sokféle polgár és kritikus tömeg; a kollektívák és kezdeményezések közötti kapcsolat.

- Különböző finanszírozási lehetőségek a regeneratív/ökológiai gyakorlatok ösztönzésére és támogatására.
- Terra Agora Alaptvány
- DL 92/2019, 10 Jul; ENCNB 2030; Resolução Conselho de Ministros n.55/2018 (conservação da Natureza e Biodiversidade). – Törvénycikely a biodiverzitás megőrzésére
- Infohálózatok/készségcsere: telegram csoportok workshopok szervezéséhez
- A regeneratív gyakorlatokkal foglalkozó workshopok
- Szomszédok
- Szervezetek, mint: Mastermind; Orla; kreatív terület; helyi vállalkozások; start-upok

Szükséges eszközök:

- A környezet, a biológiai sokféleség, a talaj és az erdők fontosságának tudatosítása a helyi gazdaság számára.
- A megfelelő jogszabályok bevezetése
- Védelmi övezetek létrehozása
- Munkahelyek teremtése az erdőgazdálkodáshoz és a regeneratív mezőgazdasághoz kapcsolódó területeken.
- Idő; Víz; Eső; Megélhetés
- Finanszírozás; elkötelezett emberek; földterület és engedélyek (vagyonkezelők).
- Több információ, a folyamatok megkönnyítése, tanácsadás a táj és a természeti erőforrások tudatos kezelését támogató pénzeszközökhöz és forrásokhoz való hozzáférés érdekében; erőforrás-hálózatok a kis- és közepes termelők és földtulajdonosok számára.
- A regeneratív és ellenálló nyelvezet hozzáférhetőbbé és érthetőbbé tétele (a kulcsszereplőkhöz igazítva).
- Helyi erőforrások és a lakosok hatalommal való felruházása, segítése az értékláncok szervezésében.
- Hídépítés a területen jelen lévő kulcsszereplők között; "Tertulias" és közös alkotási pillanatok.
- A vagyonmegosztási stratégiák finanszírozása (pl. UBI univerzális alapjövedelem EU; megosztott lakhatási/tulajdonprogramok – különösen az idősek számára); PT 83/2019. sz. törvény, 3 SET (bilingue/pdf).
- Kommunikációs és döntéshozatali eszközök
- Könnyen hozzáférhető központi hely(ek)
- Képzett emberek, akik nyitottak a tudásuk megosztására;
- Finanszírozás; európai pályázati lehetőségek
- Időszakos rendezvények támogatása az együttalkotás érdekében, az átmenet katalizátorainak energetizálása

Magyarország

Meglévő eszközök:

- Hálózatok, mozgalmak, csoportok
- Tudás
- Maga a válság
- Hajlandóság a másik megértésére

- Megfogható, kommunikálható eredmények

Szükséges eszközök:

- Az elképzelések, koncepciók, nyelvezet összehangolása és harmonizálása.
- Szimbolikus esetek, emberek, példák reflektorfénybe állítása.
- Mindenkinek közös, koherens, összehangolt üzeneteket kell kommunikálnia a saját csatornáin.
- Bizalom és felhatalmazás a saját ügyek közössé tételéhez.
- A kör kiterjesztése
- Fokozott figyelem a hálózatokra
- Az eredmények láthatósága

Madonie-hegyi park (Szicília)

Meglévő eszközök:

- A terület termelői kiváló tevékenységet folytatnak, és értékes, gyakran ősi tudást őriznek.
- a biorégió részét képező kis települések hozzáférhetőek és nyitottak a párbeszédre.
- a terület nagy potenciállal rendelkezik: a természeti erőforrások bőségesek, sok turista látogatja a területet.

Szükséges eszközök:

- infrastruktúra: nincs támogató infrastrukturális rendszer (utak, tömegközlekedés) (pl. nincs belső közlekedési kapcsolat a falvak között).
- területi kohézió: ritkák a kohézió pillanatai. Általában a park falvaiban erős a falu saját identitása, és kevésbé a biorégió vagy a más falvakkal való együttműködés.
- tanulási utak a fiatalok számára, hogy lehetőséget kapjanak a területi erőforrásokról való képalkotásra és jövőépítésre. Az oktatáshoz való hozzáférés egy fontos téma: az iskolák bezárnak a diákok hiánya miatt; felnőttképzés csak a városokban folyik.

Garrotxa (Katalónia)

- Cikkek írása
- Megtalálni az utat ahhoz, hogy egy XES Garrotxa-i munkatárs felszabaduljon feladatok alól
- A hálózat váljon erősebbé, fizetőképesebbé és generáljon több együttműködést.

Általános összegzés

E gyakorlat keretében láthatóvá váltak azok az erőforrások, amelyeket a különböző résztvevők a biorégióban jelenlévőnek láttak, valamint azok, amelyekre még szükség van ahhoz, hogy az előző, "visszatekintő" feladatban azonosított célokat és intézkedéseket el lehessen érni. Néhány esetben a szükségesnek ítélt és a meglévő eszközök között egyezés volt tapasztalható. A lehetőségekről való közös eszmecsere során

különböző embereknél olyan információk bukkantak fel, amelyek mások számára nem voltak hozzáférhetők vagy nem volt ismert a jelenlétük. A résztvevők közötti információmegosztás ilyen módon katalizálódott.

4.6. Regeneratív Életmód

@ Community Meeting

4.6.1. KT_Rajzold fel a meglátásaid és elérhetőséged

(Csak helyi szinten releváns)

4.6.2. KT_Ugrás az elköteleződésbe

Délnyugat-Algarve (Portugália)

A közösségi találkozó részvételi kiállítása azzal zárult, hogy teret teremtettünk a résztvevőknek, hogy beleugorhassanak az együttműködés iránti elköteleződésükbe. A cél az volt, hogy egy kis ünnepléssel zárjuk le a folyamatot, és kidolgozzuk következő lépések nyomon követését az egyéni szinteken, valamint az növeljük elkötelezettséget a biorégióban létrejövő transzformatív cselekvés irányába. A résztvevők hozzájárulása vegyes volt. Néhányan valóban megragadták a pillanatot, hogy elkötelezettségüket megerősítsék a közös ugrással és kiáltással, mások szégyenlősek voltak, vagy úgy érezték, hogy ez nem annyira fontos, és kihagyták ezt a feladatot. Tudomásul vettük ezt, és folyton fenntartottuk a lehetőséget annak, hogy ne mindenki vegyen részt benne. Ezt sok résztvevő nagyra értékelte.

Magyarország

Az online rendezvényen természetesen nem ugrottunk, de az emberek tettek néhány vállalást:

- Új önkéntesek bevonása az adományboltokon keresztül
- A különböző kezdeményezésekről szóló pozitív történetek terjesztése, erősítése
- Kezdeményezés indítása a hatókör és az autonómia témájában
- Együttműködés a közösségi banki kezdeményezésben
- Egymás segítése a kommunikációban, a láthatóság növelése
- A nehézségekből, akadályokból, hátulütőkből származó tudás kiszűrése
- E módszerek, koncepciók előterjesztése a Szolidáris Gazdaság Hálózat következő találkozására.

Madonie-hegyi park (Szicília)

Ez a gyakorlat nem volt alkalmazható a helyi szinten használt folyamatban.

Garrotxa (Katalónia)

Ez a gyakorlat nem volt alkalmazható a helyi szinten használt folyamatban.

Általános összegzés

Ahol az elkötelezettséget kinyilvánították és ünnepelték, a résztvevők a közösségi találkozót követően az ünneplés érzésével és az önálló cselekvés iránti felelősséggel távoztak. Reméljük, hogy ez decentralizáltabb autonóm cselekvéshez és a transzformatív gazdasági helyi változások kialakulásához vezet.

4.7. #ÁLTALÁNOS ÖSSZEGZÉS#

Délnyugat-Algarve (Portugália)

Ebben a biorégióban a kezdeményezések a kollektív hatásra kívánnak építeni olyan gyakorlati cselekvésekkel és eszközökkel, amelyek helyi szinten máris változást és együttműködést eredményeznek. Sok kezdeményezés tud egymásról, de nem mindig van lehetőségük arra, hogy összefogjanak és közösen hozzanak létre valamit. Ez a RAK-folyamat hozzájárult az egyik ilyen átalakulási pillanat megteremtéséhez. Azáltal, hogy a folyamat ráépült a Közösségi Katalizátorok a Regeneratív Fejlődésért korábbi eszköztárára nevezetesen a "WeLand-A hely értelmezése" című regeneratív tervezési gondolkodási folyamatra, a szervezetek képesek voltak megismételni, használni és képezni magukat az ilyen eszköztárban, ezúttal a RAK keretrendszerhez igazítva, a transzformatív gazdaságok kontextusában. Néhány kezdeményezés (legalábbis az ökológiai fronton is aktívak) az előző Közösségi Katalizátorok projektben is aktív volt, és ezért könnyedén tudott csatlakozni a folyamatosságához.

A megkérdezett kezdeményezések esetében a felmérés és a Canvas-interjú által ösztönzött önreflexió mind a felmérés, mind a Canvas-interjú révén felismeréseket eredményezett, és a kezdeményezéseken belüli, valamint más kezdeményezésekkel folytatott beszélgetéseket indított el a lehetséges növekedési területekről vagy a kapacitásmegosztás lehetőségeiről.

Az esemény a biorégió egész helyi mozgalma számára összehozta a résztvevők hangját és közös teret hozott létre a megosztásra. A résztvevők hangja és javaslatai egy szélesebb körű vita részévé váltak a részvételi közösségi találkozó folyamatában, ahol a potens, önszerveződő kollektív cselekvés ösztönződött. A résztvevők olyan decentralizált cselekvési lépéseket céloztak meg, amelyeket mindannyian magukénak tudhattak, és amelyeket a biorégióban folytatott mindennapi tevékenységükben és megélhetésükben is alkalmazhattak. Közös igény merült fel további hasonló programok és képzések szervezésére, és a készségek megosztásának valamint a helyi szinergiák további lehetőségeinek nyomkövetésére. Többen biztosítottak támogatásukról a projekt következő szakaszában is.

Magyarország

A résztvevők a szolidáris gazdaság aktív aktortáiként számos tevékenységben vesznek részt: szervezetük vízióján dolgoznak, terveket szőnek, elméleti rendszereket alkotnak, szintetizálnak és adaptálnak, és mindezeket igyekeznek megvalósítani. Minden szinten hiány van humán erőforrásból, és még mindig egy szűk kisebbség az, aki hisz az alternatív gazdasági modellekben és vállalkozásokban, legalábbis annyira, hogy saját megélhetését is erre alapozza. A vidéki területeken a helyzet még rosszabb, mivel jelentős az elvándorlás a városi területek felé, különösen a fiatalok körében.

Ennek a területnek a láthatósága nem kielégítő, az átlagember számára úgy tűnik, hogy nincs valódi alternatívája a profitorientált piacgazdaságnak, a fogyasztói szemléletnek. A szövetkezeteknek és más közösségi alapú alternatív gazdasági formációknak sajnos még mindig van egy negatív felhangja, amely a szocialista korszakból származik, amikor ezeket a fogalmakat elhasználták azzal a hamis ígérettel, hogy ebben a minőségben valósulnak meg. Annak ellenére, hogy pont a szövetkezeti lényegi elve nem volt jelen – az emberek szövetkezetekbe lépésének kényszerítésével, a föld magántulajdonának ellehetetlenítésével és azzal, hogy a központosított állampárt nem hagyott döntési lehetőséget az embereknek a saját életükkel kapcsolatban -, a "szövetkezet" elnevezést használták, ami ahhoz a tévhithez vezet, hogy ezt a megközelítést már kipróbálták az ország történetében, és bebizonyosodott, hogy rossz.

A közösség, illetve a résztvevők fontosnak érezték a RAK által felvetett kérdéseket. Úgy érezték, hogy egy efféle közössége a gyakorló szervezeteknek megerősíthetné az ökoszisztéma-alapú gondolkodást a hatékonyság növelését, több szinergia megtalálását és a mozgalom fontos és látható szereplővé válását.

Madonie-hegyi park (Szicília)

Nagyon ösztönző volt a témákon való elmélkedés, mind facilitátorként, mind az érintettekkel együtt. Kár, hogy az általunk javasolt formátumot a célközönség nem találta a kontextusnak megfelelőnek. A folyamatot segítette volna, ha mind a konzorcium, mind a helyi szinteken mélyebben átgondoljuk az alkalmazott eszközöket és a megvalósítás módját.

Garrotxa (Katalónia)

La Garrotxában már van egy hivatalos hálózat, amely több mint hatvan, a szociális és szolidáris gazdaság értékeivel működő szervezetet foglal magában. A Resilience Earth ennek a hálózatnak a kezdeményezője, katalizátora és facilitátora. A szervezet neve Xarxa per l'Economia Social i Solidària de la Garrotxa (XES-Garrotxa), magyarul: A Garrotxa-i Szociális és Szolidáris Gazdasági Hálózat. A RAK remek alkalom volt arra, hogy összejöjjünk és elgondolkodjunk azon, hogy milyen különbségek vannak ezen hálózat és a régió többi gazdasági szervezete között. Segített, hogy felismerjük milyen értéket képviselünk, és milyen képességeket kell fejlesztenünk.

A résztvevők nagyra értékelik a közösségi katalizátorok kezdeményezését, hiszen ennek segítségével folyamatosan tanulhatnak, és kapcsolódhatnak a vidékeken átívelő perspektívával, párbeszédet kezdeményezhetnek a különböző régiókkal, amelyek hasonló kihívásokon osztoznak és hajlandóak kölcsönösséget teremteni.

Általános összegzés

Bár a RAK-folyamat a négy régióban eltérő módon működött, a konzorcium és a projekt számára a folyamat rávilágított egyrészt egy autonóm, nyílt forráskódú és interaktív eszközkészlet szükségességére, amely élő organizmusként alkalmazkodik a különböző biorégiók igényeihez és kontextusaihoz, valamint a használók sokféleségéhez; másrészt egy olyan gyakorlati közösségre, amely egy élő online platformon keresztül megoszthatja a tanulságait, helyi és globális fórumokat szervezhet, és tantervekkel segítheti az eszközkészlet használatának elsajátítását.

4.8. Visszajelzések a folyamatról

(Mi volt a RAK hatása a közösségekre?)

Délnyugat-Algarve (Portugália)

A különböző kezdeményezések, amelyek részt vettek a kutatásban, egyöntetűen úgy érezték, hogy a Biorégióban több ilyen lehetőségre van szükség ahhoz, hogy kritikus tömeget és hatást tudjanak elérni a helyi gazdaság átalakításában a sokrétű kihívások ellenére. A résztvevők nagyra értékelték, hogy az előző projekt eredményeit fel lehetett használni a RAK lebonyolításához és megtervezéséhez, hogy a korábban részt vevők gyakorolhassák ezeket a folyamatokat, valamint hogy más kontextusban láthassák azokat működés közben.

A RAK során célként fogalmazódott meg a további képzések szervezése, illetve a részvételi folyamatok és az együttműködésen alapuló partnerségek generálása, és számos kapcsolódás indult be annak érdekében, hogy ezek a közeljövőben megvalósulhassanak.

A közösségi katalizátorok konzorciuma számára ez a RAK rávilágított arra, hogy szükség van a gyakorlati eszközök agilis megosztására, valamint a könnyű decentralizált kommunikáció és képzés platformjaira.

Magyarország

Magyarországon a RAK fontos szerepet játszott abban, hogy alkalmat adott a szociális és szolidáris gazdaság aktorai számára az önreflexióra, a tanulásra és a közös hatékonyság és a közös vízió sikere érdekében folytatott beszélgetésekre.

Bár a felméréssel kapcsolatos általános visszajelzések szerint a felmérés nehézkes volt, és a kitöltéséhez előzetes ismeretekre és különböző erőfeszítésekre volt szükség, néhány résztvevő nagyon hasznosnak találta azt a munkája során. Az egyik résztvevő engedélyt kért arra, hogy a tanulók látókörének szélesítése érdekében az általa tartott képzésen felhasználhassa.

A Driver-ek fontos kérdéseket érintettek úgy a szervezetek életét, mint a szolidáris gazdaság magyarországi mozgalmát tekintve. Majdnem minden résztvevő azt állította, hogy tovább fog vele dolgozni és elviszi a saját szervezetéhez, hogy kiszélesíthesse az előnyeit. Így módon a RAK közvetlen pozitív hatással volt a résztvevők szervezeteinek fejlődésére.

Madonie-hegyi park (Szicília)

Az eszköz (azaz a kérdőív maga) távolinak bizonyult a mindennapi tevékenységektől és a megélt tapasztalatok valóságától; egy nagyon absztrakt skálán a résztvevők mély tudatossággal rendelkeznek, ugyanakkor nagyon elkötelezettek a mindennapi megélhetési dinamikájuk iránt egy történelmileg összetett és kényes társadalmi-gazdasági kontextusban. Ez hozzájárulhatott a felmerült nehézségekhez, és a folyamat átalakító és társadalmi dimenziójának megragadásához, egyéni és területi, közösségi szinten egyaránt.

A Tér és idő: Közösségi katalizátorok program európai léptékben látja megvalósíthatónak a változási folyamatok elindítását. A helyi szintű változási folyamatokat a résztvevők a saját projektjeikre korlátozott léptékben érzékelik. A helyi projektek kimerítik energiáikat a mindennapi élet és a megélhetés fenntartásában. Nincs több energia a meta szintű önreflexióra.

A helyi szervezeteknek (Palma Nana) le kellett volna fordítaniuk a Közösségi Katalizátorok koncepcióját és keretrendszerét a területi valóság konkrétumaira. Ezt nem sikerült meggyőzően megtennünk, helyette az absztrakt módszertan relevanciáját a résztvevők gyakorlati tevékenységeire hártottuk.

Garrotxa (Katalónia)

A XES Garrotxa számára a RAK szemnyitogató gyakorlatot jelentett, ahol a mindennapi munkából némi távlatot tudtak nyerni, és felismerték, hogy amit teszünk, az túlmutat a túlélésen, és olyan szükségleteket elégít ki, amelyeket sok más vidéki szervezet él meg Európában és szerte a világon.

Azt is felismerhették, hogy rengeteg kutatás és eredmény van az ilyen típusú alternatív gazdaságokkal kapcsolatban, és hogy lehetséges továbbfejleszteni az új gazdasági formákat, amelyek egyszerre transzformatívak és regeneratívak.

A XES Garrotxa számára az általunk javasolt és a RAK visszajelzései alapján fejlesztett platformot nagyon örömmel fogadják majd, és hasznosnak ítélték a hatékonyság javításához, valamint ahhoz, hogy a gazdaság fejlesztésének folyamata kevésbé jelentsen kihívást és az érintettek számára több kapcsolódási, gondoskodási lehetőséget jelentsen.

Eredményeink szerint ez a kezdeményezés nagy értéket képvisel, és a lehető legagilisabbá és legkönnyebben hozzáférhetővé kell tennünk a helyi projektekben dolgozó, nagyon elfoglalt emberek számára, hogy részt tudjanak venni benne és hasznukra válhasson.

Általános összegzés

Minden régió kifejezte azt az óhaját, hogy hasonló és még jobban adaptált részvételi folyamatok folytatását és további ismétléseit kínáljuk, amelyek regeneratív készségeket, összetartásérzetet és decentralizált kommunikációs platformokat biztosíthatnak. Ebben az irányban az autonóm szinergikus partnerségek és releváns cselekvések ösztönzésének egyik módjaként kiemelték az élő platformot, ahol a helyi kezdeményezések tudást- és lehetőségeket cserélhetnek egymással.

5. Ajánlások és következtetések

Miután ezt a RAK-ot lefuttattuk a négy európai periferikus vidéki biorégióban, most már jobban értünk bizonyos mintákat, amelyek további gazdasági átalakulásokat ösztönözhetnek az ilyen régiókban. Ilyen mintázatok például a következők:

- Az eszközök és folyamatok megosztására szolgáló decentralizált platformok, amelyek az alulról jövő hozzászólásokkal és kiegészítésekkel élővé válhatnak, könnyen lehetővé tehetik a helyi autonómiát és kísérletezést, valamint a kollektív tanulási lehetőségeket. Például megtudhatjuk segítségével, hogy milyen kezdeményezés működött, mi nem működött, stb...
- Olyan tanulási folyamatok biztosítására van szükség, amelyekben a transzformatív gazdaság különböző módozatai körüli kutatásokat fel lehet tárni és adaptálni lehet egy kezdeményezés vagy egy biorégió fejlődésének különböző szakaszaihoz.
- Az egyes tájak és közösségek helyalapú integritása megerősödik azáltal, hogy nem kész modelleket támogatunk amelyeket vakon kell végrehajtani, hanem olyan változatos cselekvési mintákat bocsátunk rendelkezésre, amelyek könnyen kiválaszthatók az egyes Genius Loci (helyek) jellemzőinek és pillanatnyi kifejeződésének megfelelően.
- Rugalmasság, "open source" (nyílt forráskódú) kultúra, kollektív tanulás, összekapcsolhatóság...

Az egyes biorégiókon belül az Transzformatív gazdasági mozgalmak lehetőséget és ürügyet kaptak arra, hogy találkozzanak, és közösen dolgozzanak ki cselekvési terveket az elkövetkező 4 évre. Az összehangolás célja az volt, hogy az ilyen kezdeményezések helyi, szinergikus partnerségekbe lépését tápláljuk és elősegítsük. Tudatában annak, hogy egyetlen konvergencia nem képes olyan lüktető áramlást generálni, amely következetes regeneratív cselekvést eredményezne, ezen RAK célja az volt, hogy legalább lendületet adjon minden helyi mozgolódásnak, hogy életre keljen és a közös rezilienciára építsen a helyi kezdeményezések és szereplők közötti kapcsolatépítésbe való befektetéssel.

Sokat tanulhattunk arról is, hogyan lehet másképp csinálni a dolgokat, és hogyan lehet az eszközöket a helyi körülményekhez igazítani. Ha a dolgok kevésbé akadémikusak és felhasználóbarátabbak, könnyebben ösztönözhetjük az elköteleződést, különösen a kezdeményezések és szereplők közötti interakció kezdeti pillanataiban, amelyek pillanatok rendkívül telítettek, tehát nem jut bennük idő a túlzott absztrakcióra.

Az olyan vidéki alulról szerveződő kezdeményezések által, amelyek elkötelezettek a szolidaritás iránt, a különböző biorégiók összekapcsolódnak egymással, és lehetőségük nyílik arra, hogy a megállapításokat, nehézségeket, forrásokat, tudást, készségeket, eszközöket és folyamatokat osszák meg egymással. Mindezt egy olyan interaktív, vidékeken átívelő platformon tehetik, amely céljaink szerint élő és releváns lehet e biorégiók és mások számára is.

Összességében úgy látjuk, hogy ez a RAK folyamat megfelelő meglátásokat adott ahhoz, hogy a Közösségi katalizátorok az átalakuló gazdaságokért projekt következő szakaszaiba vigyűk, ahol továbbfejlesztjük az itt azonosított mintákat.